

Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına
Dövlət Dəstəyi Agentliyi

"Qafqaz Araşdırmaları Mərkəzi"
İctimai Birliyi

MƏSULİYYƏTLİ VƏ KREATİV YANAŞAMA

*Bu kitab Azərbaycan Respublikasının
Qeyri Hökumət Təşkilatlarına
Dövlət Dəstəyi Agentliyinin
maliyyə dəstəyi ilə
hazırlanmışdır.*

Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına
Dövlət Dəstəyi Agentliyi

"Qafqaz Araşdırmaları Mərkəzi"
İctimai Birliyi

MƏSULİYYƏTLİ VƏ KREATİV YANAŞAMA

*Bu kitab Azərbaycan Respublikasının
Qeyri Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin
maliyyə dəstəyi ilə hazırlanmışdır.*

*Bu kitabın məzmununda əks olunan fikir və mülahizələr
müəlliflərə aiddir və Agentliyin mövqeyini əks etdirmir.*

Layihənin adı:

*"Gənc alim və tədqiqatçıların fəaliyyətinin stimullaşdırılmasının
dəstəklənməsi təşəbbüsləri".*

Bakı 2023

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Ön söz	4
I. Elmi tədqiqatların müasir metodologiyaları ..	6
II. Problemləri həll etmə və qərar vermə.....	24
III. Yeni nəsil lider bacarıqları.....	31
IV. Komanda şəklində fəaliyyətin əsasları	48
V. Dünyanın nüfuzlu elm mərkəzlərinin fəaliyyəti və iş prinsipləri	60

Ön söz

Hörmətli oxucular!

“Məsuliyyətli və kreativ yanaşma” elektron kitabı “Qafqaz Araşdırmaları Mərkəzi” İctimai Birliyinin Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi tərəfindən maliyyələşdirilmiş “Gənc alim və tədqiqatçıların fəaliyyətinin stimullaşdırılmasının dəstəklənməsi təşəbbüsləri” layihəsi çərçivəsində hazırlanıb.

Müəlliflər Siyasi tarix elmləri doktoru, ictimai siyasi elmlər sahəsi üzrə professor, Türkiyənin nüfuzlu Çag Universitetinin Fən Ədəbiyyat fakültəsinin müəllimi, ondan artıq kitab, 100-ə ə yaxın elmi məqalənin müəllifi Xaləddin İbrahimli və Çag Universitetinin Sosial Bilimlər İnstitutunun müdiri, İşlətmə (menecment) sahəsində professor, çoxsaylı kitabların, kitablarda bölümlərin və məqalələrin müəllifi, Türkiyə televiziyyalarında ictimai siyasi proqramların icmalçısı, professor, doktor Murad Koçdur.

Kitabda gənc alimlərin və tədqiqatçıların faydalanacağı, Azərbaycanın elmi qaynaqlarında mövcud olmayan olduqca qiymətli mövzular əhatəli şəkildə təqdim olunur:

- **Elmi tədqiqatların müasir metodologiyaları;**
- **Problemləri həll etmə və qərar vermə;**
- **Yeni nəsil lider bacarıqları;**
- **Komanda şəklində fəaliyyətin əsasları;**
- **Dünyanın nüfuzlu elm mərkəzlərinin fəaliyyəti və iş prinsipləri.**

Kitab tələbələr, gənc alim və tədqiqatçılar, eləcə də bu sahəni tədris edən müəllimlər üçün nəzərdə tutulub. Onu M.F.Axundov adına Milli Kitabxananın elektron bazasından, Qeyri Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin internet ünvanından, Qafqz Araşdırmalar Mərkəzi İctimai Birliyindən, eləcə də elmi qurumların elektron informasiya bazalarından əldə etmək olar.

Kitabın hazırlanmasında verdiyi maliyyə dəstəyinə görə Qeyri Hökumət Təşkilatına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin rəhbərliyinə, müəlliflər Xaləddin İbrahimliyə və Murad Koça dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Layihə rəhbəri:

Elçin Rüstəmov

I. Elmi tədqiqatların müasir metodologiyaları

Elmi tədqiqatların müasir metodologiyaları, tədqiqat prosesini və nəticələrinin keyfiyyətini artırmağa yönəlmiş bir çox metod və təcrübələri əhatə edir. Hazırda bu metodologiyalardan bəziləri aşağıdakılardır:

Bənzərlik Analizi (Comparative Analysis).

Bənzərlik analizi (Comparative Analysis), tədqiqat sahəsində, müqayisəli tədqiqat metodologiyası olaraq istifadə edilən bir prosedur və analitik tədqiqat üsuludur. Bu metod, bir və ya bir neçə obyektin müqayisəsini və təhlilini hədəfləyir. Bənzərlik analizi tədqiqatçıların fərqli obyektləri, tədqiqat sahələrini, sosial və ya həyati prosesləri və digər mühüm mövzuları müqayisə edərək məlumatların təhlilinə və interpretasiyasına kömək edir. İşlənmiş olan məlumatların tətbiq sahələrinin və ya obyektin əhəmiyyətinin daha ixtisaslaşdırılmasına və anlaşılmasına da yardımçı olur.

Aşağıda bənzərlik analizinin daha ətraflı nüanslarını və hansı tədqiqat növü və sahələrində istifadə olunduğunu daha detallı açıqlayırıq:

1. Niyə Bənzərlik Analizi?

Bənzərlik analizi, tədqiqatçıların obyektləri müqayisə etməyə kömək edir. Bu, obyektlər arasında müqayisə edilən bəzi cəhətləri və fərqliyyətləri ələ almaq üçün effektiv bir yoldur.

İcraçılar və ya siyasətçilər üçün bölgələr, ölkələr, şəhərlər və ya sahələr arasında müqayisə etmək üçün böyük bir məlumat baxışını təmin edir.

İş mühitinə aid tədqiqatlarda bənzərlik analizi, təşkilatlara rəqiblərini və ya müştərilərini anlamğa və öz strategiyalarını təkmilləşdirməyə kömək edir.

2. Bənzərlik Analizi Üsulları:

Yerdəyişmə Metodları: Bu metod, tədqiqat obyektlərini müqayisə edərkən onların bir və ya daha çox parametrini təhlil edir və bunların mənalərini və dəyişimlərini müqayisə edir. Bu tədqiqatlar, coğrafi sahələrdə və ya vaxt əsasında təlim edilmiş şəxslərin müqayisəsi kimi fərqli sahələrdə istifadə olunur.

Model Yaradılması: Bənzərlik analizi modelləşdirməyə əsaslanan statistik və riyazi model yaradılmasını əks etdirir. Bu, tədqiqat sahəsində təqdim edilmiş şəxslərin, obyektlərin, təşkilatların və ya mühitlərin bir-birinə olan təsirlərini qiymətləndirmək və məsələləri təhlil etmək üçün istifadə olunur.

3. Bənzərlik Analizinin İstifadə Sahələri:

- Sosial elmlər tədqiqatında obyekt tədqiqatları və müqayisələri.
- İqtisadiyyat və iş idarəetməsi sahəsində rəqiblərin müqayisəsi.
- İnformasiya texnologiyaları sahəsində müqayisəli tədqiqatlar.
- Coğrafi müstəvi və mənzərələrin müqayisəsi.
- Təhsil tədqiqatlarında təhsil müəssisələrinin müqayisəsi.
- Tədqiqatçıları arasında fərqli tədqiqat metodlarının müqayisəsi.

Bənzərlik analizi, müqayisəli tədqiqatların əsasını təşkil edir və tədqiqat prosesində obyektlərin və sahələrin daha dəqiq təhlilini və məlumatların daha effektiv təqdimini təmin edir. Bu metodu istifadə edərkən obyektivlik və dəqiqlik əldə etmək üçün cəmiyyətə aid məlumatların qarşılaşdırılması üçün standartlaşdırmaq əhəmiyyətli bir prosesdir.

Tədqiqat Sahəsində Yeni Texnologiyaların İstifadəsi: Tədqiqat sahəsində yeni texnologiyaların istifadəsi, tədqiqatın effektivliyini artırmaq və daha dərin nəticələr əldə etmək məqsədi ilə aparılan çalışmaların bir hissəsidir. Yeni texnologiyaların tətbiqi, məlumatların toplanması, analizi, saxlama və paylaşılması proseslərini dəyişdirir və səhələrə yeni perspektivlər əlavə edir. Beləliklə, tədqiqat sahəsində yeni texnologiyaların istifadəsinin əsas məqsədləri və texnologiya nümunələri:

Məlumatın Toplanması və Göstərilməsi:

Böyük Məlumat (Big Data): Böyük məlumat, böyük həcmli və hər növ məlumatların toplanması, təhlil edilməsi və təşkil edilməsi üçün istifadə olunur. Tədqiqatçılar böyük məlumatın analizində məlumatın daha ətraflı və detallı təhlilini həyata keçirir və bu, müəyyən məqalələr, istehsal və daha çoxu üçün proqnozlar hazırlamağa kömək edir.

Sensorlar və IoT (Internet of Things): Sensorlar və IoT cihazları, fiziki dünyanın digər aspektlərini izləmək üçün istifadə edilir. Bu texnologiyalar, tədqiqat sahələrində müqayisəli səciyyəvi analizlər və məlumat toplamaq üçün informasiya təmin edir.

QR Kodlar və RFID: QR kodlar və RFID texnologiyaları, məhsulların, sənədlərin və sair əşyaların izlənməsi üçün istifadə

olunur. Tədqiqat sahəsində də nəticələri izləmək və müqayisə etmək üçün istifadə edilir.

2. Texnologiya və Alətlər:

İnformasiya Təhlili: Yeni texnologiyalar, verilənləri daha dərin təhlil etməyə və digər verilənlərlə müqayisə etməyə imkan verir. Bu texnologiyalar tədqiqatçıların məlumatları daha dərin təhlil etməsini, trendləri müəyyənləşdirməsini və nəticələri müqayisə etməsinə yardım edir.

Süni İntellekt (AI) və Maşın Öyrənmə: AI və maşın öyrənmə, tədqiqat prosesini avtomatlaşdırmaq, məlumatları daha effektiv təhlil etmək və proqnozlaşdırmaq üçün istifadə olunur. İndi tədqiqatçılar təşkilatlarda və tədqiqat mühitlərində AI alətlərindən istifadə edirlər.

3. Məlumat Depolama və Paylaşma:

Bulut Həlli: Bulut həlləri, tədqiqat məlumatlarının saxlanması və paylaşılması üçün populyar bir üsuldür. Tədqiqatçılar müxtəlif coğrafi mövqelərdə çalışan tədqiqatçılarla daha asan bir şəkildə məlumat paylaşa bilirlər.

Blokçeyn Texnologiyası: Blokçeyn, məlumatları təsdiqləmək və məlumatların təminat altına alınmasını və etibarlılığını artırmaq üçün istifadə olunur. Tədqiqatçılar məlumatların təsdiqlənməsi və etibarlılığı üçün blokçeyn texnologiyasından istifadə edirlər.

Tədqiqat sahəsində yeni texnologiyaların istifadəsi, tədqiqatın sürətli və dəqiq aparılmasını və daha dərin məlumat əldə etməsini təmin edir. Bu texnologiyalar, tədqiqatçıların yeni sahələrə

nüfuz etməsinə və fərqli məsələləri daha effektiv şəkildə həll etməsinə imkan verir.

Birbaşa Sual-Cavab Metodu (Survey Research): Birbaşa sual-cavab metodologiyası, tədqiqat məqsədi ilə informasiya toplamaq üçün istifadə olunan bir tədqiqat metodologiyasıdır. Bu metod, iştirakçılardan müvafiq suallara cavablar vermələrini tələb edir və bu cavablar statistik məlumatların ələ alınması və analizi üçün istifadə olunur. Sual-cavab tədqiqatlarının tərkibi, metodoloji tələbləri və sahələrdə istifadəsi çox geniş və çeşidlidir. Beləliklə, birbaşa sual-cavab metodunun əsas xüsusiyyətləri:

1. Sual-Cavab Metodunun Əsas Xüsusiyyətləri:

Standartlaşdırılmış Suallar: Birbaşa sual-cavab tədqiqatlarında standartlaşdırılmış və açıq suallar tətbiq olunur. Bu, informasiyanın toplanmasını və tədqiqatın mümkün qədər obyektiv və müqayisə edilə bilənliyini təmin edir.

Tətbiqin Eksperimental Dizaynı: Sual-cavab tədqiqatlarının düzgün dizaynı, tətbiqin effektiv və dəyərli olduğunu təmin edir. İştirakçılara sualların düzgün və özlü bir şəkildə təşkil edilməsi əhəmiyyətlidir.

Sənayenin və sahənin tələblərinə cavab verilməsi: Sual-cavab metodları, müxtəlif sahələr və sənayelərdə istifadə edilir. Tədqiqatçılar, tədqiqatın məqsədinə uyğun suallar tərtib edir və onları tətbiq edirlər.

2. Sual-Cavab Tətbiqlərinin Xüsusiyyətləri:

Müxtəlif Sualların Tətbiqi: Birbaşa sual-cavab metodları, müvafiq sahəyə və məqsədə uyğun müxtəlif sual növləri təşkil

etmək üçün istifadə olunur. Bu, fərqli məqalələrin, tədqiqatların və məlumatların nəticələrini toplamağa imkan verir.

Müxtəlif Qrupların Tətbiqi: Sual-cavab metodları, müxtəlif qrupların, cəmiyyətin, iş təşkilatlarının və daha bir çox obyektin tətbiqində istifadə olunur. Nümunələrin seçimi və tətbiq edilməsi, tədqiqat məqsədindən asılı olaraq müəyyən edilir.

Müvafiq Tədqiqat Alətlərinin İstifadəsi: Sual-cavab tədqiqatlarının tətbiqində, müvafiq tədqiqat alətləri və proqramlar istifadə edilir. Bu, sualların onlayn tətbiqinə, müvafiq məlumatların toplanması və təhlilinə kömək edir.

3. Sual-Cavab Tədqiqatlarının İstifadə Sahələri:

Sosial elmlər: Birbaşa sual-cavab metodları, sosial elmlər sahəsində ictimai nəzəriyyələri, statistik məlumatları və digər informasiya növlərini toplamaq üçün çox istifadə olunur.

Bazar Araşdırmaları: İş sahəsindəki şirkətlər və marketing təşkilatları, müştərilərin tələblərini, rəqibləri və bazarın dəyişkliliklərini qiymətləndirmək üçün sual-cavab metodlarından istifadə edir.

Təhsil tədqiqatları: Təhsil müəssisələri, tələbələrin, tərbiyəçilərin və müəllimlərin tələblərini və performanslarını qiymətləndirmək üçün bu metoddan istifadə edir.

Sağlamlıq və Tibbi Tədqiqatlar: Sağlamlıq tədqiqatlarında, xəstələrin və sağlamların tələblərini və maraqlarını öyrənmək üçün sual-cavab metodları istifadə edilir.

Siyasi Tədqiqatlar: Siyasi tədqiqatlar, seçki nəticələrini, seçki reklamlarını və siyasi nəzəriyyələri müqayisə etmək üçün sual-cavab metodları istifadə edir.

Birbaşa sual-cavab metodları, tədqiqat sahəsində effektiv bir yol təşkil edir və informasiya toplamaq üçün ən yayılmış alətlərdən biridir. Bu metodun tətbiqində obyektivlik və nüfuzluluq vacibdir.

Kvalitativ Tədqiqatlar (Qualitative Research): Bu metod, səbəbləri, məna və tədqiq olunan mövzunun ətrafındakı məzmunu daha dərinləşdirmək məqsədi ilə insanlarla söhbət və mülakatlər təşkil etməyi, məzmun analizini təşkil etməyi və sosiokultural mühitlər barədə daha çox məlumat toplamağı hədəfləyir. Kvalitativ tədqiqatlar (Qualitative Research), tədqiqatçıların insan davranışını, fikirlərini, təcrübələrini və məlumatlarını daha dərin və təfərrüatlı bir şəkildə anlamaq üçün istifadə etdikləri bir tədqiqat metodologiyasıdır. Bu metod, məlumatın keyfiyyətinə, məzmununa, mənbələrinə və insan davranışlarının məzmununa fokuslanır.

Kvalitativ tədqiqatlar, sayılarla ölçə bilməyəcəyiniz, daha mürəkkəb və subjektiv məqalələr və tərcümələri təhlil etmək üçün istifadə edilir.

Kvalitativ tədqiqatlar haqqında daha geniş məlumat vermək üçün aşağıda bu metodun əsas xüsusiyyətlərini və əlavə edilmiş təcrübələrini təqdim edirik:

1. Məlumat Toplama Metodları:

Müsahibələr: Kvalitativ tədqiqatlar üçün müsahibələr ən çox istifadə olunan metodlardan biridir. Araşdırılan şəxslərlə bir-bir söhbət olunur və onların fikirləri, təcrübələri və məzmunları öyrənilir. Müsahibələr açıq suallar, yarı-açıq suallar və standartlaşdırılmış mülakatlər kimi fərqli sual növləri istifadə edə bilər.

Müşahidə: Araşdırılan sahəni izləmək, insan davranışını, prosesləri və mühitləri gözləmək üçün istifadə olunan bir metodur. Bu, məlumatın doğrudan toplanması üçün ən yaxşı metodlardan biridir və araşdırılan mühiti daha yaxından tanımağa imkan verir.

Grup Müzakirələri (Focus Group): Qrup müzakirələri, bir araya gəlmiş bir qrup insanın belirli bir məsələ barədə fikirlərini, təcrübələrini və məzmunlarını müzakirə etmək üçün istifadə olunur. Bu metod, müxtəlif perspektivləri toplamağa imkan verir.

Arxiv və Məlumat Təhlili: Araşdırmaçılar məlumatı arxivdən, mətn sənədlərindən və digər mənbələrdən təhlil edir və məzmunun məqsədi və müzakirəsinə işıq tutmağa çalışırlar.

2. Kvalitativ Tədqiqatların Əsas Xüsusiyyətləri:

Ətraflı və Dərin Anlayış: Kvalitativ tədqiqatlar, insan davranışını daha ətraflı və dərinliklə anlamağa kömək edir. Bu metod, məzmunu və məlumatı daha detallı bir şəkildə təhlil etməyə nail olur.

Səmərəlilik və Obyektivlik: Kvalitativ tədqiqatlar tədqiqatçılara obyektiv olmağı və informasiyanı doğru bir şəkildə təhlil etməyi tövsiyə edir. Tədqiqatçılar, öz öyrəncələrini və tərcümələrini obyektiv bir şəkildə analiz etməli və qiymətləndirməlidirlər.

Tərəqqiçilər Üçün İmkanlar: Kvalitativ tədqiqatlar, tədqiqatçıların daha yeni və mürəkkəb araşdırmaların üzərində işləmələrinə imkan verir. Bu, daha çox mürəkkəb və özgün məqalələrin və tədqiqatların inkişafına səbəb olur.

3. Kvalitativ Tədqiqatların İstifadə Sahələri:

Sosial Elmlər: Kvalitativ tədqiqatlar sosial elmlər sahəsində insan davranışlarını, ictimai nəzəriyyələri və məzmunları təhlil etmək üçün çox istifadə olunur.

Tibb və Sağlamlıq Tədqiqatları: Kvalitativ tədqiqatlar tibbi tədqiqatlarda xəstələr, sağlamlar, tibbi tərəqələr və sağlamlıq sistemlərinin təcrübələrini və fikirlərini təhlil etmək üçün istifadə olunur.

Təhsil Tədqiqatları: Təhsil tədqiqatlarında, müəllimlər, tələbələr və təhsil prosesləri ilə əlaqəli məlumatlar kvalitativ metodlarla təhlil edilir.

Biznes və Marketing Tədqiqatları: Biznes və marketing tədqiqatları, iş dünyasında məhsul və xidmətlərin inkişafı, müştəri davranışlarının təhlili, bazar araşdırmaları, reklama yönləndirilən tədqiqatlar və daha bir çox sahəyə aid informasiyanın toplanması və təhlil edilməsi məqsədi ilə aparılan tədqiqatları əhatə edir.

Rəqəmsal Tədqiqat (Digital Research): Rəqəmsal tədqiqatlar, İnternetdəki məlumatları, sosial media məlumatlarını, veb sahifələri, məlumat bazalarını və s. tədqiq etmək üçün istifadə olunur. Bu, müvafiq texnologiyaların və alətlərin istifadəsini daxil edir.

Rəqəmsal tədqiqat (Digital Research), məlumatların internet və informasiya texnologiyaları vasitəsilə toplanması, təhlil edilməsi və müqayisə edilməsi məqsədilə aparılan tədqiqat metodologiyasıdır. Bu metod, rəqəmsal informasiya və məlumatların yayılmasına əsaslanır və məzmunun digər sənayelərə və sahələrə təbiiqini özündə əks etdirir. Rəqəmsal tədqiqat, çoxsaylı sahələr

və məqsədlər üçün istifadə edilir və məlumatların sürətli və müasir bir şəkildə toplanmasını təmin edir. İşte rəqəmsal tədqiqatın əsas xüsusiyyətləri və sahələri:

İstifadə edilən Rəqəmsal Alətlər:

Veb Saytlar və Sosial Media: Veb saytlar, forumlar, bloqlar və sosial media platformaları rəqəmsal tədqiqatlarda məlumatların toplanması üçün əsasən böyük mənbələrdir. İş tədqiqatçıları və marketing tədqiqatçıları bu alətlərdən istifadə edir.

Mətn Analizi: Mətn analizi texnologiyaları, məlumatların mətnini təhlil etməyə və məzmununu aydınlaşdırmağa kömək edir. Bu, müştəri reytinglərinin və ya sosial media məzmununun təhlilinə imkan verir.

Verilən Təsis və Statistik Analiz: Rəqəmsal tədqiqatlar üçün statistik analiz alətləri, məlumatların toplanması və qiymətləndirilməsi məqsədilə istifadə olunur. Verilən təsisləri, riyaziyyat, maşın öyrənmə və başqa riyazi texnologiyalar bu sahədə önəmlidir.

2. Rəqəmsal Tədqiqatların Əsas Xüsusiyyətləri:

Sürət və Təhlükəsizlik: Rəqəmsal tədqiqatlar, məlumatların sürətli və təhlükəsiz bir şəkildə toplanmasını təmin edir. İnternetin və informasiya texnologiyalarının geniş yayılması, məlumatların dünyaya çapında toplanmasına imkan verir.

Məlumatların Təmizlənməsi və Standartlaşdırılması: Rəqəmsal tədqiqatlar, məlumatların təmizlənməsi, düzgün standartlaşdırılması və müqayisə edilə bilən formatda təşkil edilməsi üçün texniki metodlar istifadə edir.

Böyük Məlumat (Big Data): Rəqəmsal tədqiqatlar, böyük məlumat təhlili üçün effektiv alətlər təklif edir. Böyük məlumatın

təhlili, rəqəmsal tədqiqatların ənənəvi metoddan daha da müasir hala gəlməsinə səbəb olur.

3. Rəqəmsal Tədqiqatların İstifadə Sahələri:

Rəqəmsal tədqiqatlar, bir çox fərqli sahə və məqsəd üçün geniş tətbiq sahələrinə malikdir. İşte rəqəmsal tədqiqatların ən yayılmış istifadə alanları:

1. Marketing və Məhsul İdarəetməsi:

Şirkətlər, məhsullarını və xidmətlərini bazarlarda təsirlərinin izlənməsi üçün rəqəmsal tədqiqatlardan istifadə edirlər. İnternet, müştəri rəyinqlərini, bazar araşdırmalarını və rəqib şirkətlərin fəaliyyətini yaxından izləmək üçün əlverişli bir mənbədir.

2. Sosial Media Tədqiqatları:

Sosial media platformaları, insanların fikirlərini, təcrübələrini və məzmunlarını paylaşmağa imkan verir. Tədqiqatçılar, bu məzmunları təhlil edir və müştəri rəyinqlərini, trendləri və sosial media dəyişikliklərini müəyyənləşdirmək üçün rəqəmsal tədqiqatlardan istifadə edirlər.

3. Sağlamlıq və Tibbi Tədqiqatlar:

Tibbi sahədə, rəqəmsal tədqiqatlar, xəstələrin məlumatlarını izləmək, tibbi məlumatları təhlil etmək və epidemioloji tədqiqatlar aparmaq üçün tətbiq edilir.

4. Təhsil Tədqiqatları:

Təhsil sahəsində, rəqəmsal tədqiqatlar, tələbə performanslarını, tərbiyəçi tələblərini və təhsil texnologiyalarının istifadəsini təhlil etmək üçün istifadə olunur.

5. Təchizat Zənciri İdarəetməsi:

İş sahəsində təchizat zənciri idarəetməsi, rəqəmsal tədqiqatları, təchizat tərəqqilərinin izlənməsi və təhlil edilməsi üçün tətbiq edir.

6. Sosial Elmlər Tədqiqatları:

Sosial elmlər tədqiqatçıları, ictimai məzmunları və inkişaf edən ictimai problemləri təhlil etmək üçün rəqəmsal tədqiqatları istifadə edir.

7. Siyasi Tədqiqatlar:

Siyasi tədqiqatlar, siyasi nəzəriyyələri, seçki reytinglərini və siyasi prosesləri təhlil etmək üçün rəqəmsal tədqiqatları tətbiq edirlər.

8. Çevrə Tədqiqatları:

Çevrə tədqiqatlarında, çevrə problemləri, energetika istifadəsi və səthi sahələr üçün rəqəmsal məlumatlar təhlil edilir.

9. Qəbul Sistemləri və İşəgötürmə Tədqiqatları:

İşəgötürmə agentlikləri və şirkətlər, işəgötürmə prosesləri və qəbul sistemləri üçün rəqəmsal tədqiqatlardan istifadə edirlər.

10. İqtisadi Tədqiqatlar:

İqtisadi tədqiqatçılar, iqtisadi məlumatların qiymətləndirilməsi və iqtisadi trendlərin müəyyənləşdirilməsi üçün rəqəmsal məlumatlardan istifadə edirlər.

Rəqəmsal tədqiqatlar, bir çox sahədə məlumatların toplanması və təhlil edilməsi üçün güclü bir araç olaraq qabağa çıxır və daha da önəmli olur. İş və elmi tədqiqatlarda rəqəmsal metodlar

və tədqiqatlar daha geniş bir perspektiv təmin edir və məlumatların daha effektiv və müqayisəli şəkildə təhlil edilməsinə yardım edir.

Təkamül Edilmiş Statistik Metodları (Advanced Statistical Methods):

Statistik analiz üsulları, böyük məlumat kütlələri üçün və ya kompleks tədqiqat nəticələri üçün istifadə olunur. Bu, mühit tədqiqatları, tibbi tədqiqatlar və başqa sahələrdəki statistik məlumatların təhlilini əhatə edir.

Təkamül edilmiş statistik metodları, kompleks tədqiqat və analiz məqsədləri üçün istifadə olunan rəqəmsal tədqiqat metodologiyalarını ifadə edir. Bu metodlar, müstəqil bir formalaşma və tədqiqat vəziyyətləndirmə tələb edir və əvvəlcədən işlənmiş vəziyyətlərdə istifadə üçün çox güclüdür. Təkamül edilmiş statistik metodları, məlumatların təhlilinə, özündəki səbəblərə və statistik nümunənin daha təfərrüatlı təyin edilməsinə kömək edir. Beləliklə, təkamül edilmiş statistik metodların bir neçə nümunəsi:

1. Reqressiya Analizi:

Reqressiya analizi, bir müşahidələrin bir dəyişən tərəfindən nəzərdə tutulan müsbət və ya mənfi nisbəti müəyyənləşdirmək üçün istifadə olunur. Reqressiya analizi, əsasən müstəqil və asılı dəyişənlər arasındakı əlaqəni öyrənən statistik bir metodologiyadır.

2. Faktor Analizi:

Faktor analizi, bir qrup müşahidənin səs-küy təhriflərinin birləşdirilməsi və bir neçə faktorun (və ya gizli bazarlamanın) varlığına səbəb olub olmadığını yoxlamaq üçün istifadə olunur.

3. ANOVA (Analysis of Variance):

ANOVA, bir neçə müqayisə edilmiş qrup arasında müxtəlifliklərin olub olmadığını müəyyənləşdirmək üçün istifadə edilir. İş bu analiz tədqiqat məqsədləri üçün təkamül edilir və fərqli təsirli dəyişənlərin əlaqəsini təhlil edir.

4. İtələnmiş Qarışıq Model (Structural Equation Modeling, SEM):

SEM, bir qrup dəyişənin bir-biri ilə əlaqəsini izah etmək və model yaradılmasını təmin etmək məqsədilə istifadə olunur. Bu, müxtəlif dəyişikliyi vəziyyətləndirmək və bu dəyişənlərin bir-birini necə təsir etdirdiyini anlamağa kömək edir.

5. Çoxlu Reqressiya Analizi:

Çoxlu reqressiya analizi, birdən çox bağımsız dəyişən arasındakı əlaqəni qiymətləndirmək üçün istifadə edilir. Bu, daha kompleks vəziyyətlərdə bağımsız dəyişənlərin əlaqəsini və təsirlərini anlamağa imkan verir.

6. Zaman Seriyalarının Təhlili:

Zaman seriyalarının təhlili, bir müşahidələrin vaxtla dəyişən dəyişikliklərini, trendlərini və müddətləri təhlil etmək üçün istifadə olunur.

7. Çoxlu Dəyişən Tədqiqatı (Multivariate Analysis):

Çoxlu dəyişən tədqiqatı, bir neçə dəyişənin təhlil edilməsini təmin edir və bu dəyişənlərin bir-birini necə təsir etdirdiyini müəyyənləşdirir.

Təkamül edilmiş statistik metodları, statistik məlumatların daha çox təfərrüatlı təhlilini və obyektivliyini təmin edir. Bu me-

todlar, elmi tədqiqatlarda, sənayelər arasında təhlil və proqnoz üçün istifadə edilir. İş və idarəetmə sahələrində isə bazar analizləri, strateji planlar və təşkilatlararası müqavilələr üçün istifadə edilir.

Sosial İnformasiya Mühakiməsi (Social Informatics): Bu metodologiya, informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının sosial və mənəvi nəticələrini tədqiq etməyə həsr edilmişdir.

Sosial İnformasiya Mühakiməsi (Social Informatics), insanların informasiya və informasiya texnologiyaları ilə əlaqəli təcrübələrini, təəssüratlarını, cəmiyyətləri və sosial prosesləri araşdırmaq üçün bir elmi sahədir. Bu sahədə ictimai informasiyanın nəzərdən keçirilməsi və onun insanlar, informasiya texnologiyaları və cəmiyyət arasındakı əlaqələrinin aydınlaşdırılmasına çalışılır. Sosial informasiya mühakiməsi, bir çox fərqli sahələrdə tətbiq olunur və informasiya mühakiməsi ilə sosial mühakimənin birləşdirilməsini hədəfləyir.

Sosial informasiya mühakiməsinin əsas məqsədləri və xüsusiyyətləri aşağıdakılardır:

1. İnformasiya Mənbələri və Cəmiyyət Arasındakı Əlaqələr:

Sosial informasiya mühakiməsi, informasiya mənbələrinin necə yaradıldığı, paylaşıldığı və istifadə edildiyi ilə bağlı insan davranışlarını təhlil edir. Bu, internet, sosial media, rəqəmsal layihələr və başqa informasiya mənbələrinin rolu ilə əlaqədar araşdırmaları əhatə edir.

2. İnformasiya Texnologiyalarının Cəmiyyətə Təsiri:

Sosial informasiya mühakiməsi, informasiya texnologiyalarının insanlar, təşkilatlar, təhsil və iş dünyası üçün necə dəyişiklik-

lərə səbəb olduğunu və sosial proseslərə necə təsir etdiyini təhlil edir.

3. İnformasiya Paylaşımının Cəmiyyətə Təsiri:

Bu sahədə aparılan araşdırmalar, informasiya paylaşımının ictimaiyyət, siyasi mühakimə və digər sosial proseslər üzərindəki təsirini müəyyənləşdirməyə nail olur.

4. İnformasiya Layihələrinin və Sosial Media Platformalarının Təsiri:

Sosial informasiya mühakiməsi, informasiya layihələrinin və sosial media platformalarının informasiya axınını necə təşkil etdikləri və informasiya mühakiməsinə necə təsir etdiklərini təhlil edir.

5. Etika və Gizlilik:

Etika və gizlilik məsələləri sosial informasiya mühakiməsinin ən önəmli təmas sahələrindən biridir. Bu, məlumatların toplanması, yaddaşa verilməsi və paylaşılması ilə əlaqədar keyfiyyətli əlaqələrdən mübahisəni əhatə edir.

Sosial informasiya mühakiməsi, elmi tədqiqatın və təhsilin sahələrində, informasiya texnologiyalarının cəmiyyətlərin və insanların günlük həyatına təsiri haqqında anlayışı artırmağa yardım edir. Bu sahə, informasiya cəmiyyəti və inkişafı ilə bağlı mühakimələri təhlil edir və buna uyğun strateji və tədqiqatlar təşkil edir.

Əməliyyat Tədqiqatlar (Action Research): Tədqiqatçılar və tədqiqat iştirakçıları tərəfindən aparılan tədqiqat prosesində öyrənmələrin birbaşa təsir etmək məqsədi ilə istifadə edilir. Bu me-

tod, iş təşkilatlarında və təhsil sahəsində tədqiqat nümunələrinə aid edilmişdir.

Əməliyyat tədqiqat (Action Research), tədqiqatın nəticələrini cəmiyyətə yaxşılıq gətirmək, problemləri həll etmək və prosesləri təkmilləşdirmək məqsədi ilə icra olunan bir tədqiqat metodologiyasıdır. Əməliyyat tədqiqatı, tədqiqatçının praktiki məsələlərə, problemlərə və cəmiyyətdə baş verən layihələrə tətbiq etdiyi bir tədqiqat formalaşmasıdır. Bu tədqiqat formalaşması həmin məsələləri anlamaq, problemləri həll etmək və prosesləri təkmilləşdirmək məqsədi ilə aparılır.

Əməliyyat tədqiqatının əsas xüsusiyyətləri aşağıdakılardır:

1. Praktik Məqsəd: Əməliyyat tədqiqatının əsas məqsədi, problemlərin həll edilməsi və cəmiyyətdə yaxşılıq gətirməkdir. Tədqiqatçılar, müəyyən bir təşkilatda, layihədə və ya prosesdə baş verən konkret məsələləri həll etməyə çalışır.

2. Tədqiqat və Tədbirlər Birgə İşlənir: Əməliyyat tədqiqatı zamanı tədqiqat prosesi və tədbirlər birgə işlənir. Başqa sözlə, tədqiqat nəticəsində tapılan məlumatlar praktik tədbirlərə çevrilir.

3. Yeniliklər və Təkmilləşdirmə: Əməliyyat tədqiqatı, layihələr və prosesləri təkmilləşdirməyə və yeniliklər gətirməyə kömək edir. Məsələlərə cəmiyyətdə inkişaf edilmiş tədbirlərlə müdaxilə edilməyə çalışılır.

4. Tədqiqatın Müstəqil Prosesləri: Tədqiqat prosesi müstəqil bir prosesdir və tədqiqatçılar tədqiqatın istiqamətini özbaşına seçir. Bu, tədqiqatın konkret təhlil olunan məsələyə əsaslanması üçün önəmli bir xüsusiyyətdir.

5. Tərəqqi və Yenidən Təşkilat: Əməliyyat tədqiqatı, layihələr və proseslərin tərəqqiləndirilməsi və yenidən təşkilatı ilə bağlıdır. Həmin təşkilatlarda layihələr təhlil olunur və əlavələr edilir.

6. Məhdudiyyətlər və Zəifliklər Qarşısında Qorunma: Tədqiqatçılar müsbət tərəfdən müşahidə olunan nöqsanlar, məhdudiyyətlər və zəifliklər üçün mövcud qoruyucu tədbirlər və düzəlişlər təklif edirlər.

7. İnformasiya Paylaşımı: Əməliyyat tədqiqat nəticələri cəmiyyət və həmsöhbətlərin yaxşılığına paylaşılır. Bu, digər tədqiqatçıların və təşkilatların həm məsələlərini həll etməkdə, həm də tədqiqat proseslərini təkmilləşdirməkdə istifadə edə biləcəyi bilik və təcrübəni artır.

Əməliyyat tədqiqatı, həm elmi tədqiqatın həm də praktiki tədbirlərin ən yaxşı birarada olduğu bir metodologiya olaraq nümayiş etməkdədir. Bu, problem həllini təhlil edir və praktiki tədbirlər vasitəsi ilə bu problemlərin üstəsinə gəlməyə kömək edir.

Bu metodologiyalar, tədqiqat sahəsində tədqiqatçıların daha effektiv və ətraflı nəticələr əldə etmələrinə yardım edir. Hər bir tədqiqat işi müəyyən mövzu və məqsədə uyğun olaraq bu metodologiyalardan bir və ya bir neçəsini tətbiq edə bilər.

II. Problemləri həll etmə və qərar vermə

Problemləri həll etmə və qərar vermə prosesi hər sahədə, həm iş həm də şəxsi həyatda əhəmiyyətli bir bacarıqdır. Problemləri həll etmə və qərar vermə prosesi aşağıdakı üç əsas mərhələdən ibarət olur:

1. Problemin Tanınması və Təyin Edilməsi. Problemin tanınması və təyin edilməsi, problemin həll edilməsi prosesinin ən əsas mərhələlərindən biridir. Bu mərhələ, problemin fərq edilməsi, təhlil edilməsi və problemin əsas səbəbinin müəyyənləşdirilməsi üçün əhəmiyyətlidir. Beləliklə, bir problemin tanınması və təyin edilməsi prosesinin əsas addımları:

Problemin Fərq Edilməsi: Problemin tanınması prosesi ilə başlayır. Bir məsələ ya da problemin varlığı fərq edilməlidir. Bu fərqi nə varmağın mənbəyi bir neçə yol ilə ola bilər. İş yerində bu məsələlər işçilərin şikayətləri, statistik məlumatlar, müşahidələr və ya layihə nəticələri ilə fərq edilə bilər. Şəxsi həyatda isə problemin tanınması şəxsin özü və ya başqaları tərəfindən fərq edilə bilər.

Problemin Təyin Edilməsi: Problemin tanınması nəticəsində, məsələnin daha dəqiq təyin edilməsi üçün əlavə tədqiqat və təhlil edilməlidir. Problemin nə olduğu, hansı sahələri əhatə etdiyi, necə yaranmış olduğu və kimə necə təsir etdiyi müəyyənləşdirilməlidir.

Məsələnin Səbəblərinin Müəyyənləşdirilməsi: Problemin təyin edilməsi prosesi daxilində problemin səbəblərinin necə ya-

ranmış olduğu da təhlil edilməlidir. Bu, problemin kök səbəblərinin və arxa planın anlaşılmasına yardım edir.

Məsələnin Prioritetləndirilməsi: Hər problemin əhəmiyyəti və təsiri fərqlidir. Bu səbəbdən, təhlil edilmiş problemlər arasında prioritet təyin etmək əhəmiyyətlidir. Bu prioritetləndirmə, problemin həll edilməsinin əhatə edəcəyi insanlar, proseslər və məlumatları nəzərdən keçirməyə kömək edir.

İlkin Həll Planlarının Tərtib Edilməsi: Problemin təyin edilməsi nəticəsində, mümkün olan həll yollarını və tədbirləri dəstəkləyən bir ilkin həll planı tərtib edilməlidir. Bu plan, problemin həllinə nail olmaq üçün atılacaq addımları və lazımı resursları daxil edir.

Problemin tanınması və təyin edilməsi prosesi, məsələnin doğru anlaşılmasını və həll yollarının effektiv şəkildə seçilməsini təmin edir. Bu, daha sonra gələcək mərhələlər üçün əsas atılan əhəmiyyətli bir addımdır.

2. Problemi Təhlil Etmə və Məlumat Toplama

Bir məsələ tanındıqdan sonra növbəti addım məsələni təhlil etmək və ətrafındakı məlumatları toplamaqdır. Bu mərhələdə müşahidə, məlumat bazası araşdırması, məlumatların təhlili, statistik məlumatların toplanması və ya digər metodlar istifadə edilir. Bu proses problemin səbəbini və təsirlərini başa düşmək və həll yollarını axtarmağa kömək edir.

Problemi təhlil etmə və məlumat toplama mərhələsi, bir problemin tam anlaşılmasını, səbəblərinin və effektiv həll yollarının təyin edilməsini hədəfləyən əhəmiyyətli bir prosesdir. Bu mərhələ, məsələnin özünün və yaranma şərtlərinin daha dəqiq təyin

edilməsi üçün aparılan tədqiqat və məlumat toplama addımlarını nəzərə aşağıdakı bəzi əsas mərhələlərdən ibarətdir:

Tədqiqat Məqsədlərinin Yaradılması: Tədqiqat prosesinin əvvəlində, problemin öyrənilmək istədiyi məqsəd və hədəflər müəyyənləşdirilməlidir. Bu məqsədlər, məlumat toplanmasının xüsusi məqsəd və nəticələrinə rəhbərlik edir.

Məlumatların Toplanması: Bu mərhələdə, məlumat toplama prosesi başlayır. Məlumatlar tədqiqatçılar tərəfindən cəmiyyətdə aparılan müşahidələr, sorğular, anketlər, məlumat bazası araşdırmaları və sair yollardan toplanır.

Məlumat Təhlili: Toplanmış məlumatların təhlili prosesi aparılır. Bu, məlumatların işlənməsi, statistik təhlili, texniki təhlil və ya sadə məlumatların oxunmasını içərir.

Ətraflı Məlumat Toplama: Eyni zamanda daha ətraflı məlumat toplamaq və problemi daha dəqiq təhlil etmək məqsədi ilə ekstra məlumat toplanması da mümkün ola bilər.

Analitik və Təhlili İşləmə: Toplanan məlumatlar təhlil olunur və səbəblər, məsələnin həll yolları və əlaqəli təsirlər təyin edilir. Bu mərhələ, problemin dərinlikləri və təfərrüatları barədə ətraflı bir anlayışın inkişaf etdirilməsinə kömək edir.

SWOT Analizi: (SWOT - Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) SWOT analizi, problemin müstəqil və obyektiv bir perspektivdə qiymətləndirilməsinə kömək edir. Bu, problemin güclü və zəif tərəfləri, fürsətlər və təhlükələrini təyin etmək üçün istifadə olunur.

Yenilənmə və İnkişaf Təklifləri: (Əgər lazımsa) Məlumatların təhlili nəticəsində, problemin həll yolları üçün yeniliklər və inkişaf təklifləri hazırlanır.

Bu proses, problemin daha dəqiq anlaşılmasına və effektiv həll yollarının təyin edilməsinə kömək edir. İnformasiya toplama və təhlil prosesi, problemin ətrafındakı məlumatların düzgün şəkildə anlaşılmasını və həllin daha nail olunmasını təmin edir.

3. Qərar Vermə və Həll Yolu Seçmə

Problemin təhlili tamamlandıqdan sonra bir və ya bir neçə həll yolu tapılır və qiymətləndirilir. Həll yolları arasında seçim edilməsi prosesi “qərar vermə” mərhələsi olur. Bu mərhələdə qərar qəbul edərkən təhlükələri, imkanları, çətinlikləri və məqsədlər təhlil edilir. Qərar vermə prosesi nəzəri və praktiki təcrübə ilə dəstəklənir.

Qərar vermə və həll yolu seçmə, bir problemin həll edilməsi üçün vacib bir mərhələdir. Bu mərhələdə, problemin mümkün həll yolları qiymətləndirilir, təhlil edilir və ən yaxşı həll yolu seçilir. Aşağıda bu prosesin əsas addımları izah edilir:

Mümkün Həll Yollarının Təhlili: Problemin təhlili mərhələsində təyin edilmiş olan həll yolları təhlil edilməlidir. Həll yollarının bütün tərəfləri, potensial effektləri və məqsəduyğunluğu dəyərləndirilməlidir.

Alternativ Həll Yollarının İstifadəsi: Birdən çox alternativ həll yolu mövcud ola bilər. Bu addımda bu alternativ həll yolları ciddi şəkildə gözdən keçirilməlidir. Hər bir alternativin potensial effekti, maliyyə, vaxt və resurs tələbləri qiymətləndirilməlidir.

Qərarı Qəbul Et: Qərar vermə prosesi çərçivəsində həll yollarının qiymətləndirilməsindən sonra, ən yaxşı həll yolunun seçilməsi və qərarın qəbul edilməsi gəlir. Bu, ən məqsədəuyğun və effektiv həll yolunun təyin edilməsidir.

Həll Planının Hazırlanması: Qərarın qəbul edilməsindən sonra, həll yolu üçün bir həll planı hazırlanır. Bu plan həllin tətbiqi üçün lazımı addımları, tədbirləri, müddətləri və resursları təyin edir.

Planın Tətbiqi: Həll planının tətbiqi ən son mərhələdədir. Qərar verildikdən sonra, planın tətbiqi və həllin həyata keçirilməsi başlayır.

Nəticələrin İzlənməsi və Qiymətləndirilmə: Həllin tətbiqi nəticəsində nəticələrin izlənməsi və qiymətləndirilməsi əhəmiyyətliyətlidir. Bu, qərarın effektivliyini və həllin effektivliyini qiymətləndirməyə kömək edir.

Qərar vermə və həll yolu seçmə prosesi, problemin həll edilməsi üçün kritikdir. Effektiv bir qərar vermə prosesi, orqanizasiyanın, şəxsi həyatın və digər sahələrin müvafiq problemlərini daha effektiv şəkildə həll etməyə kömək edir.

4. Qərarın İcra Olunması

Bir qərar qəbul edildikdə, onun icrası və həll yolu tətbiqi tətbiq olunur. Bu mərhələdə icra prosesinin nəzərdən keçirilməsi və qərarın nəticələrinin müşahidə olunması əhəmiyyətliyətlidir.

Qərarın icra olunması, bir problemin həll edilməsinin əsas addımlarından biridir və qərar vermə prosesinin nəticələrini həyata keçirmək üçün kritikdir. İcra prosesi, planın tətbiq edilməsi, resursların idarə olunması, monitoring və nəticələrin izlənməsini

daxil edir. İşte qərarın icra olunması mərhələsində atılması lazım olan əsas addımlar:

Həll Planının Tətbiqi: İlk addım, hazırlanmış həll planını tətbiq etməkdir. Bu plan, problemin həll edilməsi üçün lazımı olan bütün addımları, tədbirləri və resursları içərir.

Resursların İdarə Olunması: İcra prosesi zamanı, lazımı olan bütün resurslar (maliyyə, zaman, insan resursları, materiallar və s.) effektiv şəkildə idarə olunmalıdır. Bu, həllin plana uyğun şəkildə tətbiq edilməsini təmin edir.

Monitoring və İzləmə: İcra prosesi zamanı monitoring və nəticələrin izlənməsi çox əhəmiyyətlidir. Bu, həllin necə həyata keçirildiyini, proseslərin necə işlədiyini və həllin effektivliyini qiymətləndirməyə kömək edir.

Dəyişikliklərin Edilməsi: Monitoring və izləmə prosesi nəticəsində, problemin tətbiqinə dair dəyişikliklər edilməsi lazım ola bilər. Bu, sürətli reaksiya vermək və daha yaxşı nəticələr əldə etmək üçün əhəmiyyətlidir.

Qərarın İzlənməsi: Qərarın nəticələrinin izlənməsi və qiymətləndirilməsi lazımı olacaq. Bu, qərarın effektivliyini və problemin həll edilməsini qiymətləndirməyə kömək edir.

Qrup İşində İştirak: Qərarın icra olunması, genelliklə bir qrup və ya layihə komandasının fəaliyyətinin bir hissəsidir. Qrup üzvləri arasında işbirliyi və kommunikasiya, qərarın effektiv tətbiqi üçün vacibdir.

Dəstəklərin Təqdim Edilməsi: İcra prosesi zamanı dəstək və təminatın təqdim edilməsi əhəmiyyətlidir. Bu, işçilərin və komandanın problemin həllində daha uğurlu olmasına kömək edir.

Qərarın icra olunması, qərar vermə prosesinin yaşama keçirilmə mərhələsidir və problemin həll edilməsində əhəmiyyətlidir. Effektiv bir icra prosesi, problemlərin həllini daha yaxşı təmin edir və məqsədlərə nail olmaq üçün tələb olunan işləri yerinə yetirir.

5. Qərarın Qiymətləndirilməsi və Təkmilləşdirilməsi

İcra prosesi tamamlandıqdan sonra qərarın tətbiqi və nəticələrinin qiymətləndirilməsi əhəmiyyətlidir. Bu, qərarın effektivliyini qiymətləndirmək və əgər lazımsa dəyişikliklər etmək üçün qapalı nəzarət prosesi təşkil edir.

Qərarın qiymətləndirilməsi və təkmilləşdirilməsi, bir tədbirin və ya həll yolu tətbiqinin nəticələrinin qiymətləndirilməsi və əgər lazımsa daha yaxşı nəticələr əldə etmək üçün dəyişikliklərin aparılmasını içəran əhəmiyyətli bir mərhələdir. Bu proses, problemin həll edilməsinin və qərarların effektivliyinin ölçülməsini və təkmilləşdirilməsini hədəfləyir. Aşağıda bu prosesin əsas addımları izah edilir:

Nəticələrin Qiymətləndirilməsi: Qərarın icra olunmasından sonra, nəticələrin qiymətləndirilməsi prosesi başlayır. Bu nəticələr problemin həllinə necə təsir edir və qərarın məqsədlərini necə təmin edir soruşulur.

Effektivlik Təhlili: Qiymətləndirilmə mərhələsində qərarın effektivliyi və nəticələrin məhsuldarlığı təhlil edilir. Qərarın məqsədlərini neçə faiz təmin etdiyi və ya məsələni ne qədər həll etdiyi qiymətləndirilir.

Təcrübədən Öyrənmə: Qərarın icra olunması nəticəsində nəyin işlədiyi və nəyin işləmədiyi dəyərləndirilməlidir. Tədbirlər

hansı hallarda effektiv olmuşdur və hansı hallarda problem yaşanmışdır?

Dəyişikliklərin Təklif Olunması: Nəticələr əgər problemin tam həllini təmin etməyibsə və ya effektivlikləri təmin etməyibsə, dəyişikliklər təklif edilməlidir. Həll yollarının və ya tədbirlərin yenidən gözden keçirilməsi və dəyişdirilməsi lazım ola bilər.

Növbəti Addımların Planlanması: Qərarın qiymətləndirilməsi prosesi, növbəti addımların planlanmasını dəstəkləyir. Əgər nəticələr çox yaxşı deyilsə, növbəti mərhələlər və tədbirlər nəzərdən keçirilir.

Nəticələrin Paylaşılması və Təhsil Edilməsi: Nəticələr digər şəxslərlə, tədqiqatçılarla, işçilərlə və ya layihə komandası ilə paylaşılmalıdır. Bu, başqalarının təcrübələrindən öyrənməyə və daha yaxşı nəticələr əldə etməyə kömək edir.

Qərarın qiymətləndirilməsi və təkmilləşdirilməsi, bir tədbirin və ya qərarın daha effektiv həllini təmin edir və tədqiqatçılara və təşkilatlara daha böyük təcrübələrə əlavədən böyük bir perspektiv təqdim edir. Bu mərhələ, məsələlərin daha effektiv şəkildə həll edilməsinə və məqsədlərə nail olmağa kömək edir.

III. Yeni nəsil lider bacarıqları

Yeni nəsil liderlər üçün bacarıqlar zaman keçdikcə dəyişir və daha kompleks hala gəlir. İş dünyası və cəmiyyətdə müasir liderlik tələbləri dəyişir və yeni nəsil liderlərdə bu bacarıqları inkişaf etdirmək və icra etmək üçün çeşitli sifarişlər var. ***Beləliklə, yeni nəsil liderlər üçün əhəmiyyətli olan bəzi başlıca liderlik bacarıqları:***

1. Əla Kommunikasiya Bacarığı

Kommunikasiya, lider üçün ən əhəmiyyətli bacarıqlardan biridir. Yeni nəsil liderlər effektiv şəkildə fikirlərini ifadə etməli, digərləri ilə effektiv şəkildə kommunikasiya qurmaq və texnologiyadan yararlanmaq bacarığına sahib olmalıdır.

Əla kommunikasiya bacarığı, liderlik və həyatın müxtəlif sahələrində baş müdirlikdə vacib bir bacarıqdır. Effektiv kommunikasiya, fikirlərin düzgün şəkildə ifadə edilməsi, başqalarının məlumatları anlamağı və müxtəlif şəxslərlə daha yaxşı əlaqə qurmağı daxil edir. Əla kommunikasiya bacarığının zənginləşdirilməsi üçün aşağıdakı məsləhətləri nəzərdən keçirə bilərsiniz:

Dinləmə Bacarığı: Yaxşı kommunikasiyanın əsaslarından biri, başqalarını diqqətlə dinləmək və anlamaqdır. İnsanları dinləyərkən, onların fikir, məqsəd və nəzarətlərini anlamağa çalışın. Onlara diqqətinizi verdiyinizi göstərmək mərhələli bir kommunikasiyanın əsasını qoyar.

Düzgün Fikir Bildirilməsi: Fikir və düşüncələrinizi aydın və açıq bir şəkildə ifadə etməyə çalışın. Qarışıq və qeyri-anlaşıqlı dil istifadə etmək əvəzsizlik və şübhələr yarada bilər.

İraqçılıq Bacarığı: İraqçılıq, başqalarının məlumatlarını daha effektiv şəkildə anladığınızı və qiymətləndirdiyinizi göstərir. İnsanların fikir və təkliflərini dəyərləndirmək və onlara cavab vermək önəmlidir.

İlham və İnam Vermə: Əla liderlər kommunikasiya vasitəsilə başqalarına inam, motivasiya və ilham verirlər. Başqalarının hədəflərinə nail olmağa inanmalarını təmin etmək üçün müsbət və təsirli sözlər istifadə edin.

Bərabərliyin Qorunması: Kommunikasiyada bərabərliyi qorumaq önəmlidir. Hər şəxsin fikirlərinə və nəzarətlərinə hörmətlə yanaşmaq və onların rəyi və perspektivini qiymətləndirmək önəmlidir.

Rəhbərlik və İdarəetmə: Rəhbərlik və idarəetmə təcrübəsi, kommunikasiya bacarığını daha da təkmilləşdirir. Layihələr və komanda üzvləri ilə effektiv bir şəkildə əlaqə qurmaq və onları rəhbərlik etmək üçün dəyişik kommunikasiya strategiyalarını başa düşmək əhəmiyyətlidir.

Əla kommunikasiya bacarığı: Liderliyin əsaslarından biridir və iş dünyası, təhsil, cəmiyyət və həyatın bir çox sahəsində nailiyyətin açarıdır. İnsanlarla effektiv bir şəkildə əlaqə qurmaq, qarşınızdakını anlamaq və təsirli bir şəkildə fikirlərinizi ifadə etmək, liderlik bacarıqlarınızı inkişaf etdirməyə kömək edəcək və uğurlu bir lider olmağınıza yardım edəcəkdir.

2. Müxtəliflik və İşbirliyi Bacarığı

Müxtəliflik qəbul edilməli və inkişaf etdirilməlidir. Yeni nəsil liderlər fərqli mənsubiyyətlərdən gələn insanlarla effektiv işləyə bilməlidir. Həm də, işbirliyi bacarığı çox önəmlidir və başqaları

ilə birlikdə işləmək, layihələri idarə etmək və problemləri həll etmək bacarığına sahib olmaq lazımdır. Müxtəliflik və işbirliyi bacarığı, liderlər üçün əhəmiyyətli olan kritik bir liderlik bacarığıdır. Müxtəliflik və işbirliyi, fərqli mənsubiyyətlərdən gələn insanların fərqli perspektivlərini qəbul etməyə və təşkilatdakı hər kəsin güclü tərəflərindən istifadə etməyə kömək edir. ***Beləliklə, müxtəliflik və işbirliyi bacarığına sahib olmaq üçün nəzərdən keçirməyiniz lazım olan əsas addımlar:***

Müxtəliflikdən İstifadə Edin: Fərqli mənsubiyyətlərə, təcrübələrə, məqsədlərə və mühitlərə sahib insanları gözləyin. Bu fərqliyyəti qəbul edin və müxtəliflikdən istifadə edin. Hər bir insanın fərqli bir bilik və perspektivi var.

Empati Qurun: İş yoldaşlarınızın, işçilərinizin və layihə komandanızın perspektivini anlamağa çalışın. Onların hisslərini, nəzarətlərini və məqsədlərini anlamağa kömək edəcəkdir.

Fərqli Fikirlərə Qapalıq Göstərin: Fərqli fikirləri və təklifləri qəbul edin və bu fikirlərə ciddi şəkildə diqqət yetirin. Müxtəlif perspektivlər yaratıcı və effektiv fikir yaratmağa kömək edə bilər.

Aktiv Dəstək İstifadə Edin: Müxtəlif sahələrdə və mənsubiyyətlərdən gələn işçilərə əlavə dəstək və təminat təqdim edin. Müxtəlif işçilərin potensialını açmağa kömək edə bilər.

Öyrənmə və İnkişaf Etmə: Müxtəlif mənsubiyyətlərdən gələn işçilərdən öyrənməyə və onların təcrübəsindən istifadə etməyə əməl edin. İşbirliyi sayəsində digərlərinin bilik və bacarıqlarından istifadə edə bilərsiniz.

Qarşınızdakının Güclü Tərəflərinə Qoşulun: İşçilərin və iş yoldaşlarının güclü tərəflərindən və biliklərindən istifadə etməyə

çalışın. Onların sahib olduğu məlumat və bacarıqlardan qoşulmaq, daha effektiv bir işbirliyi yaratmağa kömək edəcəkdir.

Müstəqil Fikirləri Qoşulduğunuzda İncələyin: Müxtəliflik və işbirliyi, fərqli fikirləri qəbul etməyə kömək edir. Müstəqil fikirləri qiymətləndirib, onların hansı sahələrdə effektiv olacağını düşünün.

Həmişə Dəyərləndirin: İşçilərə və iş yoldaşlarına həmişə dəyərləndirmə, təşəkkür etmə və onların əməyini qiymətləndirmək əlaqəni gücləndirir.

Müxtəliflik və işbirliyi bacarığı, effektiv liderlik və təşkilatdakı harmoniya üçün əhəmiyyətlidir. Müxtəlif sahələrdən gələn insanları bir araya gətirmək və onların perspektivlərindən istifadə etmək, təşkilatın nəzarətini və yaradıcılığını artırmağa kömək edir. Bu bacarığı inkişaf etdirmək, təşkilatı inkişaf etdirmək və uğurlu liderlik icra etmək üçün əhəmiyyətlidir.

3. Problem Həll və Təkmilləşdirmə Bacarığı

Yeni nəsil liderlər problemləri həll etmək üçün analitik düşüncə və tədqiqat bacarığına sahib olmalıdır. Həm də prosesləri təkmilləşdirmək üçün yaratıcı yollar axtarmaq bacarığı önəmlidir.

Problem həll və təkmilləşdirmə bacarığı, liderlər və təşkilatların başqa məsələləri təhlil etmə, həll etmə və fəal proqramları və prosesləri təkmilləşdirmək üçün istifadə edilən əhəmiyyətli bir bacarıqdır. Müasir iş dünyasında problemlər yüksək təhlükəsi olan vəziyyətlərdə qarşınıza çıxsa da, bu bacarığı inkişaf etdirmək liderlərə müxtəlif sahələrdə uğur qazandırır. ***Beləliklə, problem həll və təkmilləşdirmə bacarığını artırmağa kömək edən məsləhətlər:***

Analitik Düşünmə Bacarığı: Analitik düşünmə, məsələləri obyektiv və analitik şəkildə qiymətləndirmək və həll etmək bacarığıdır. Liderlər, müxtəlif məlumatları toplamaq, təhlil etmək və problemin mahiyyətini başa düşmək üçün analitik bir yanaşma inkişaf etdirməlidir.

Yaradıcı Yanaşma: Məsələləri həll etmək üçün yaratıcı yollar axtarın. İş yoldaşlarınızla birlikdə problemi yeni və yaratıcı bir yolla həll etməyə çalışın. Yaradıcı yanaşma, daha effektiv və innovativ həll yollarının axtarılmasına kömək edir.

Proqram və Prosesləri Təkmilləşdirmə Bacarığı: Layihələr və təşkilat proseslərinin təkmilləşdirilməsində və effektivliyin artırılmasında inkişaf etmək önəmlidir. İşlərə nəzarət etmək, təkmilləşdirmə tədbirləri tətbiq etmək və proseslərdə dəyişikliklər aparılmasını idarə etmək bacarığına sahib olmalısınız.

Əməliyyat Tədqiqat Bacarığı: Əməliyyat tədqiqatı aparmaq və nəticələri qiymətləndirmək, problemləri həll etmək və təkmilləşdirmək üçün əhəmiyyətlidir. Əməliyyat tədqiqatının tətbiqi və nəticələrin təhlili, daha yaxşı təşkilat fəaliyyətinin təminatına kömək edir.

Rəhbərlik və Kommunikasiya Bacarığı: Problem həllində liderlərin rəhbərlik etməli və kommunikasiya bacarığına sahib olmalıdır. Başqa işçilərlə işbirliyi etmək, təklifləri dəyərləndirmək və həll yolları barədə əlaqələndirmək əhəmiyyətlidir.

Yüksək Səviyyədə Təhlil Bacarığı: Yüksək səviyyədə təhlil bacarığı, məsələləri derinləşdirmək, kök səbəblərini təyin etmək və effektiv həll yollarını müəyyən etmək bacarığıdır. Təhlil bacarığı, kompleks məsələləri həll etmək üçün əhəmiyyətlidir.

Müstəqil Fikir Tərzi: Müstəqil fikir tərzi, məsələləri müstəqil şəkildə qiymətləndirib həll etmək bacarığınızı inkişaf etdirməyə kömək edir. Başqalarının fikirlərinə qulaq asmaq əhəmiyyətlidir, amma özünüz də öz fikirlərinizi təklif etmək və həll yolları axtarmaq lazımdır.

Problem həll və təkmilləşdirmə bacarığı, liderlik və təşkilat idarəetməsi üçün əhəmiyyətli olan bir bacarıqdır. Effektiv bir şəkildə problemləri həll etmək və təşkilatın sürətli və inkişaf etməsinə kömək etmək üçün bu bacarığı inkişaf etdirmək əhəmiyyətlidir.

4. Digər Əlaqələr Bacarığı

Yeni nəsil liderlər müxtəlif layihələrdə, layihə komandaları ilə və müştərilərlə effektiv şəkildə əlaqə qura bilməlidir. Digər əlaqələr bacarığı (relationship management) insanlarla səmimi, təsirli və mənasız əlaqələr qurmağın, inkişaf etdirməyin və idarə etməyin bacarığıdır. Bu bacarıq, liderlər üçün əlaqələri inkişaf etdirmək, iş ortaqları, işçilər, müştərilər və digər tərəflərlə daha effektiv şəkildə kommunikasiya qurmaq və iş tədbirlərini başa düşmək üçün əhəmiyyətlidir. **Beləliklə, digər əlaqələr bacarığına sahib olmaq üçün məsləhətlər:**

Empati Bacarığı: İnsanları anlamaq və onların hisslərinə, nəzarətlərinə və perspektivlərinə qulaq asmaq əhəmiyyətlidir. Empati bacarığı, digər insanların məsələlərini və tələblərini başa düşmək üçün əlavə edəcəyiniz bir perspektiv yaradır.

Səmimi Əlaqələr İnkişaf Etdirin: Əlaqələrinizə səmimi və iç açıcı bir tərəf yaratmaq əhəmiyyətlidir. İnsanlar sizinlə əlaqə saxladıqda onları dəyərləndirir və onların perspektivini qiymətləndirirsiniz.

Tədbirlər Planlayın: İş yoldaşları, işçilər və digər tərəflərlə effektiv tədbirlər və layihələr planlayın. İşbirliyi tədbirlərini idarə etmək və müvafiq tərəfin həyatına təsir etmək bacarığına sahib olmaq önəmlidir.

Əməliyyat Bacarığı: İş tədbirlərinin idarə edilməsi, həm də digər əlaqələr bacarığınızı inkişaf etdirməyə kömək edir. Əlaqələri qurmaq və idarə etmək üçün proseslər və əməliyyatları planlamaq əhəmiyyətlidir.

Təhlil və Planlama: İnsanların tələblərini və perspektivlərini qiymətləndirib planlamaq əlaqələr bacarığını inkişaf etdirməyə kömək edir. Digər tərəflərin nə arzu etdiyini başa düşmək, inkişaf etdirmək və effektiv şəkildə kommunikasiya qurmaq üçün əhəmiyyətlidir.

İnkişaf Etmiş Kommunikasiya Bacarığı: İnkişaf etmiş kommunikasiya bacarığı, digər tərəflərlə effektiv bir şəkildə kommunikasiya qurmağa və onların perspektivlərini başa düşməyə kömək edir. Əlaqələrin səmimi və mənasız olmasına yardım edir.

Layihələrdə İdarəetmə Bacarığı: Əlaqələrin idarə edilməsi üçün effektiv idarəetmə bacarığına sahib olmaq əhəmiyyətlidir. Tədbirlər və işlər layihələr halında idarə olunmalıdır.

Əlaqələri Qorumaq: Əlaqələri qorumaq, digər tərəflərlə uzunmüddətli və mənasız əlaqələr qurmağa kömək edir. İnsanlarla əlaqə saxlamaq və onların marağına nail olmaq bacarığına sahib olmalısınız.

Digər əlaqələr bacarığı, liderlər üçün əlaqələrin inkişaf etdirmək, iş tədbirlərini idarə etmək və təşkilatın uzunmüddətli nailiyyətinə kömək edən əhəmiyyətli bir bacarıqdır.

5. Yenilikçilik və Yaradıcılıq Bacarığı

Liderlər təşkilatların yenilikçilik və yaradıcılıq sahəsində iradəli olmalıdırlar. Yeni ideyaların təşkilata daxil edilməsi və yaratıcı həll yollarının axtarılması bacarığı çox əhəmiyyətlidir.

Yenilikçilik və yaradıcılıq bacarığı, liderlərin və təşkilatların yeni ideyaları yaratmağa, innovasiya tətbiq etməyə və yeni həll yolları axtarmağa kömək edir. Bu bacarıq, modern iş dünyasında və cəmiyyətdə konkret problemləri həll etmək və sürətli dəyişikliklərə cavab verilməsi üçün əhəmiyyətlidir. ***Beləliklə, yenilikçilik və yaradıcılıq bacarığını inkişaf etdirməyə kömək edən məsləhətlər:***

Yaradıcı Düşünmə: Yaradıcı düşünmə, problemləri müxtəlif şəkildə yaxınlaşmaq, yaradıcı həll yolları tapmaq və yeni fikirlər yaratmaq bacarığıdır. Yaradıcı düşünməni təşviq etmək üçün təbii mühitlərdə və müşahidə sərəncamlarında işləyin.

Təsirli İnkişaf: Təşkilatdakı işçiləri yeni fikirlər və innovasiya yolları təşviq etmək və onları inkişaf etdirmək üçün qoşulun. Təşkilat içində təsirli inkişaf proqramları təşkil edin.

Tədqiqat Bacarığı: Yenilikçilik və yaradıcılıq bacarığı, tədqiqat tətbiq etmək və yeni məlumatlar toplamaq bacarığı ilə birgə işləyir. İlham almaq üçün kitabxanalarda və internetdə axtarış aparmalı və yeni fikir və mövzular üçün araşdırma edin.

Hədəf Qoymaq: Yeniliklərə nail olmaq üçün açıq, konkret və inkişaf etmiş hədəflər qoyun. Bu hədəflər, yeni fikir və innovasiyaların təşkilat tərəfindən qarşılanmasına yönəltməyə kömək edir.

Risk İdarəetmə: Yeniliklərə girmək risklidir və yeni fikirlər çox dəyərli olmaya bilər. Liderlər riskləri yaxşı idarə etməli və riskləri alınmalıdır. Yeniliklərə pul və səmimi dəstək verin.

Tərbiyə Mənbələrinin İstifadəsi: Başqa sahələrdən və tərbiyə mənbələrindən öyrənilib inkişaf etməyə çalışın. Başqalarının uğurlarından və yenilikçi praktikalarından istifadə edin.

İnterdisiplin İşbirliyi: Müxtəlif sahələrdən gələn insanlarla işbirliyi etməyə çalışın. Fərqli təcrübə və məsələ yaxınlığı innovasiyanın böyüməsinə kömək edir.

Özünüzlə Yaradıcılıq İnkişaf Etdirin: Hər gün özünüzü yaradıcı və innovativ olmağa təşviq edin. İnkişaf etmiş yaradıcılıq bacarığı, təşkilatın innovasiya məqsədlərinə nail olmasına kömək edir.

6. Rəhbərlik və Mentoring Bacarığı

Yeni nəsil liderlər, öz komandasının üzvlərini rəhbərlik etmək və mentoring etmək bacarığına sahib olmalıdır. Digər işçilərin inkişafına kömək etmək önəmlidir. Rəhbərlik və mentoring bacarığı, liderlər üçün əsas bir bacarıqdır və digər işçilərə, tələbələrə və iş yoldaşlarına rəhbərlik etmək, məsləhət vermək və onların inkişafına kömək etmək məqsədi ilə istifadə edilir. Bu bacarıq, bir tərəfin başqa bir tərəfin inkişafına yardım etmək məqsədilə interaktiv bir proses təşkil etmək və inkişaf etdirmək üçün əhəmiyyətlidir. ***Beləliklə, rəhbərlik və mentoring bacarığını inkişaf etdirmək üçün məsləhətlər:***

Empati Bacarığı: Empati, başqalarının perspektivlərini anlamaq və onların məsələlərini başa düşmək bacarığıdır. Bir mentor və ya rəhbər olarkən, başqalarının hissələrinə, həyat perspektivinə və tələblərinə qulaq asmağınız vacibdir.

Kommunikasiya Bacarığı: Kommunikasiya bacarığı, mentoring və rəhbərlik prosesində əlaqəni daha effektiv şəkildə inkişaf

etdirməyə kömək edir. Başqalarına effektiv şəkildə məsləhət vermək, onların nəzarətlərini və məqsədlərini başa düşmək və onlara dəstək olmaq əlaqəni daha da möhkəmləndirir.

Həyatın Tədqiqatı və Təcrübələr: Öz təcrübələrinizi və həyatın tədqiqatlarını paylaşmaq, mentoring və rəhbərlik prosesində daha dərin bir əlaqə yaratmağa kömək edir. Öz təcrübələrinizi nümunə kimi göstərmək, başqalarına daha münasib məsləhətlər verəcəkdir.

Hərəkət Təşviqi: Mentorlar və rəhbərlər, başqalarını inkişaf etməyə təşviq etməlidir. Onların potensialını və bacarıqlarını artırmaq üçün onları nəzərlərindən keçirmək və möhkəmləndirmək əhəmiyyətlidir.

Nüfuz Təşviqi: Mentorlar və rəhbərlər, başqalarının inkişafına nüfuz etmək və onları daha yaxşı bir həyat perspektivinə və məqsədlərə gətirmək üçün çıxış yolunu tapmalıdır.

Öyrənmə və İnkişaf: Montoring və rəhbərlik prosesində dəyərli öyrənmə və inkişaf imkanları təmin etmək əhəmiyyətlidir. Başqalarının bacarıqlarını və məlumatlarını artırmaq üçün tələbələrə və işçilərə yol göstərmək əhəmiyyətlidir.

Rəhbərlik və montoring bacarığı, başqalarının inkişafına yardım etmək və onların potensialını maksimuma çıxarmaq üçün əlaqəni inkişaf etdirmək üçün əhəmiyyətlidir. Bu bacarığı inkişaf etdirmək liderlərin insanlara dəstək olmaq, onları inkişaf etdirmək və onların uğurlarına yardım etmək üçün bir araç olur.

7. Əməliyyat Bacarığı

Liderlər təşkilatların günlük əməliyyatlarını effektiv şəkildə idarə etməli və sürətli qərarlar qəbul etməlidir. Əməliyyat ba-

carığı, iş proseslərini təşkil edən, inkişaf etdirən və effektiv bir şəkildə idarə edən bir lider və ya işçi üçün əlaqələndirilmiş bir dərəcədir. Bu bacarıq, iş proseslərinin, təşkilatın operasiya tədbirlərinin, layihələrin və fəaliyyətin təşkil edilməsində mühüm bir rol oynayır. ***Beləliklə, əməliyyat bacarığını inkişaf etdirməyə kömək edən məsləhətlər:***

İdarəetmə Bacarığı: İş proseslərinin idarə edilməsi, effektiv əməliyyatlar və təşkilatın məqsədlərinə nail olmaq üçün əlaqələndirilmiş bir bacarıqdır. İdarəetmə bacarığı inkişaf etdirmək, prosesləri təşkil etmək və hər bir iş tədbirini planlamaq üçün əhəmiyyətlidir.

Təşkilat Bacarığı: Əməliyyatları təşkil etmək, resursları optimal şəkildə idarə etmək və təşkilatın məqsədlərinə nail olmaq üçün təşkilat bacarığına sahib olmaq önəmlidir. Təşkilat bacarığı, prosesləri effektiv bir şəkildə təşkil etmək və inkişaf etdirmək üçün əlaqələndirilmişdir.

Planlama və Təşkilat: İş tədbirlərini, iş proseslərini və layihələri planlamaq, sıralamaq və təşkil etmək əhəmiyyətlidir. İş operasiyalarını təhlil etmək və məqsədlərinə nail olmaq üçün bir plan təşkil etmək, əməliyyat bacarığınıza sahib olmağınızı tələb edir.

Proses İdarəetməsi: İş proseslərini təşkil etmək, dəyərləri artırmaq, islah etmək və inkişaf etdirmək üçün proses idarəetməsi bacarığı əhəmiyyətlidir. Əməliyyatları təşkil etmək, prosesləri izləmək və prosesləri inkişaf etdirmək bacarığına sahib olmaq lazımdır.

Yaradıcı Yaxınlaşma: İş proseslərini yaradıcı yaxınlaşma ilə təkmilləşdirmək və effektivliyi artırmaq əhəmiyyətlidir. Yaradıcı

yaxınlaşma, prosesləri yenilikçi fikir və innovasiyalarla inkişaf etdirməyə kömək edir.

Keyfiyyət İdarəetməsi: Əməliyyat bacarığı, işin keyfiyyətini idarə etməyə kömək edir. Əməliyyatları təhlil etmək, keyfiyyəti yaxşılaşdırmaq və işçiləri keyfiyyət normativlərinə cavab verməyə kömək edir.

Resurs İdarəetməsi: Təşkilatın resurslarını (maliyyə, zaman, işçi resursları kimi) effektiv bir şəkildə idarə etmək əhəmiyyətli-dir. Resurs idarəetməsi, resursların optimallaşdırılması və inkişaf etdirilməsi üçün əhəmiyyətlidir.

Proqram Təşkilatı: İş tədbirlərini və operasiya proseslərini idarə etmək üçün proqram təşkilatı bacarığı əhəmiyyətlidir. İşin qoşulduğu layihələrin və proqramların təşkil edilməsi.

8. Düzgün İdarəetmə və Strategik Düşüncə Bacarığı

Liderlər təşkilatların strategiyasını təyin etməlidir və hər günkü əməliyyatları bu strategiya ilə uyğunlaşdırmalıdır. Düzgün idarəetmə və strategik düşüncə bacarığı, liderlərin təşkilatların məqsədlərinə nail olmağa kömək edən əsas bacarıqlardır. Bu bacarıqlar, əməliyyat idarəetməsində səmimi və quruluşlu bir yanaşma tətbiq etməyi və uzunmüddətli strateji planlamağı göstərir. ***Beləliklə, düzgün idarəetmə və strategik düşüncə bacarığını inkişaf etdirməyə kömək edən məsləhətlər:***

Vizyon və Missiya: Təşkilatın bir vizyonu və missiyası olmalıdır. Bu bacarıq, təşkilatın nəyə nail olmağını və nəyə inanmağını dəstəkləyir. İşçilərə və digər tərəflərə bu vizyon və missiyanın bəyannamalarını düzgün bir şəkildə açıqlamaq önəmlidir.

Strateji Təyinatı: Təşkilatın strateji məqsədləri təyin etmək, nöqtə vəziyyətinin qiymətləndirilməsi, təhlil edilməsi və gələcək məqsədlərinin qarşısının alınması bacarığını əlavə edir.

Operasiya İdarəetməsi: İş proseslərini, resursları, və işçi təşkilatını effektiv bir şəkildə idarə etmək, günlük işləri idarə etmək və iş operasiyalarını optimallaşdırmaq üçün əlaqələndirilmiş bir bacarıqdır.

Planlama və Həyata Keçirmə: Strateji planlamaları həyata keçirilməlidir. İş proseslərinin və layihələrin planlanması, proqramların təşkilatı və icrası, düzgün idarəetmə bacarığına sahib olmağı tələb edir.

Analitik Düşünmə: Analitik düşünmə bacarığı, fəaliyyətlərin və nəticələrin təhlilini və tədqiqatını aparmağı və problemləri düzgün bir şəkildə həll etməyi içərir.

Risk İdarəetməsi: Riskləri qiymətləndirmək, planlamak, idarə etmək və inkişaf etdirmək önəmlidir. İşlər risklərlə dolu ola bilər və bu bacarıq risklərin effektiv bir şəkildə idarə edilməsinə kömək edir.

Kommunikasiya Bacarığı: Kommunikasiya bacarığı, təşkilatın vəziyyətini, məqsədlərini, nəticələrini və planlarını təşkilatın daxilində və xaricində effektiv bir şəkildə kommunikasiya etməyə kömək edir.

Problem Həll Bacarığı: Problemləri təhlil etmək, həll yolları axtarmaq və effektiv bir şəkildə problemləri həll etmək bacarığı, düzgün idarəetmə və təşkilatın effektivliyini təmin edir.

Müstəqil Fikir Tərzi: Müstəqil fikir tərzi, inkişaf etmiş strateji və qərarların qəbul edilməsində və problemlərin həllində yar-

dım edir. Öz fikirlərinizi təklif etmək və özünüzlə düşünmək bacarığı əlaqələndirilib.

Düzgün idarəetmə və strateji düşüncə bacarığı, təşkilatın nailiyyətinə, effektivliyinə və inkişafına yönləndirilmişdir. Bu bacarığı inkişaf etdirmək liderlər üçün əlaqələndirilmiş bir təlimatdır.

9. Birinci Sınıf İş Bacarığı

Yeni nəsil liderlər, birinci sinif iş bacarığına sahib olmalıdır. Dünya bazarlarına giriş, global işçi qüvvəsi idarəetmə və dünya tərəfindəki inkişafı nəzərdən keçirmək bacarığı önəmlidir. Dünyanın sevdiyi iş bacarığı, müxtəlif mənbələrdən, dillərdən, mədəniyyətlərdən və iqtisadiyyatlardan gələn insanlar və şirkətlərlə effektiv bir şəkildə işləmək üçün gərəkli olan bir dərəcədir. Bu bacarıq, fərqli mənbələrdən olan insanlarla çalışmağı, müxtəlif iş təcrübələri ilə başa çıxmağı və dünya bazarlarında uğurla fəaliyyət göstərməyi dəstəkləyir. ***Beləliklə, dünya tərzində iş bacarığını inkişaf etdirməyə kömək edən məsləhətlər:***

Mədəni Uyum: Fərqli mədəniyyətlərdən olan insanlarla işləmək və onların qiymətlərini və inanclarını başa düşmək üçün mədəniyyət konsensusu bacarığına sahib olmaq əhəmiyyətlidir. Hər birinin mədəniyyətini və normativlərini hörmətlə qəbul etmək və onların daşıyıcılarını diqqətlə dinləmək əhəmiyyətlidir.

Kommunikasiya Bacarığı: Fərqli dillərin, qrammatika və söz daşımının ayırt edici xüsusiyyətlərini başa düşmək üçün kommunikasiya bacarığı əlavə edir. Təklif edilən şəxslər və ya şirkətlərlə effektiv şəkildə kommunikasiya etmək və işi effektiv şəkildə aparışa vermək üçün dil bilikləri vacibdir.

Adaptasiya Bacarığı: Fərqli iş təcrübələri, iş prosesləri və iş təşkilatları ilə adaptasiya etmək bacarığı əlaqələndirilmişdir. Fərqli iqtisadiyyatlarda, iş sahələrində və sektorlərdə işləyərək təcrübənizi artırmağınız təklif edilir.

Qlobal Strategiya: Dünya tərzində iş bacarığı, dünya bazarlarında uğurlu olmaq və iş təcrübəsini genişlətmək üçün effektiv qlobal strategiya tətbiq etməyi dəstəkləyir. Fərqli regionlarda, ölkələrdə və mədəniyyətlərdə fəaliyyət göstərmək üçün planlar təşkil etmək əhəmiyyətlidir.

İqtisadiyyat Tədqiqatı: Fərqli ölkələr və bazarlarda işləmək üçün iqtisadiyyat tədqiqatı bacarığına sahib olmaq vacibdir. Hər bir bölgədə və sektorunda fəaliyyət göstərməyə hazırlıq etmək üçün iqtisadiyyat tədqiqatı tətbiq etmək əhəmiyyətlidir.

Hüquq Bacarığı: Fərqli ölkələrdə işləmək üçün hüquq bacarığına sahib olmaq vacibdir. Qanunları başa düşmək, müqavilələri düzgün bir şəkildə bağlamaq və iş operasiyalarını təşkil etmək bacarığına sahib olmaq lazımdır.

Təşkilat Bacarığı: Fərqli mənbələrdən gələn işçilərlə və təşkilatlarla işləmək üçün təşkilat bacarığına sahib olmaq əhəmiyyətlidir. İş proseslərini düzgün bir şəkildə təşkil etmək, resursları optimal şəkildə idarə etmək və iş operasiyalarını optimallaşdırmaq üçün əlaqələndirilmişdir.

Dünya tərzində iş bacarığı, fərqli mənbələr, mədəniyyətlər və iqtisadiyyatlarla işləməyə yardım edir və liderlər üçün əlaqələndirilmiş bir bacarıqdır. Bu bacarığı inkişaf etdirmək, dünya bazarlarında nailiyyət əldə etmək və fərqli iş fərsatlarına nail olmaq üçün əhəmiyyətlidir.

10. Daxili Vətəndaşlıq Bacarığı

Liderlər öz işçilərinə və komanda üzvlərinə qarşı daxili vətəndaşlığın inkişafında və iş atmosferinin inkişafında rol oynayır. Daxili vətəndaşlıq bacarığı, bir şəxsin özünü və başqalarını mənimsəmə, bir təşkilatda və ya cəmiyyətdə fəal iştirak etmə və inkişaf etmə qabiliyyətidir. Bu bacarıq, bir insanın sosial, psixoloji və hüquqi məsələlərdə daxili vətəndaş olaraq qabiliyyətli olmasını təmin edir. ***Beləliklə, vətəndaşlıq bacarığını inkişaf etdirməyə kömək edən məsləhətlər:***

Empati: Empati bacarığı, başqalarının hissələrini və perspektivlərini başa düşmək və onların nəzarətlərini anlamaq bacarığıdır. Başqalarının məqamlarını və nəzarətlərini anlamağa çalışmaq, daxili vətəndaşlıq bacarığını inkişaf etdirməyə kömək edir.

Kommunikasiya: Əla kommunikasiya bacarığı, başqaları ilə effektiv şəkildə əlaqə qurulmasına və münasibliklərin inkişaf etdirilməsinə kömək edir. Daxili vətəndaşlıq bacarığı, işçilər və ya cəmiyyət ilə effektiv şəkildə kommunikasiya etməyi dəstəkləyir.

Hüquq Bacarığı: Hüquq bacarığı, özünü və başqalarını qorumaq, hüquq müdafiəsi və qanuni hüquqları başa düşmək bacarığıdır. İşçilər və ya vətəndaşlar, özünü qorumaq və hüquqlarını anlamaq üçün bu bacarığa sahib olmalıdır.

Proaktivlik: Proaktivlik, problemləri təhlil etmək, müzakirə etmək və inkişaf etdirmək üçün birbaşa tədbirlər görmək bacarığıdır. Daxili vətəndaşlar özləri və ya başqalarının fəaliyyətlərinə proaktiv şəkildə yaxınlaşmalıdır.

Təşkilat İçi Fəaliyyət: Təşkilatın daxili fəaliyyətlərini anlamaq və işçilərin və ya iş yoldaşlarının inkişafına dəstək olmaq üçün təşkilat içi fəaliyyət bacarığı əhəmiyyətlidir. Bir təşkilatın strukturu, prosedurları və qiymətləri haqqında məlumat sahib olmaq əhəmiyyətlidir.

Təcrübə Paylaşmaq: Daxili vətəndaşlar öz təcrübələrini paylaşmaq və başqalarına öyrənmək üçün təkliflər vermək üçün daxili vətəndaşlıq bacarığına sahib olmalıdır. Təcrübələrin və məsləhətlərin mübadiləsi inkişaf etdirmək üçün əlaqələndirilmişdir.

İnkişaf etdirmək: Özünü inkişaf etdirmək, yeni bacarıqlar öyrənmək və özünü mənimsəmək daxili vətəndaşlıq bacarığına daxildir. Daxili vətəndaşlar, özlərini müvafiq şəkildə inkişaf etdirmək və öz inkişafını müşahidə etmək üçün fəaliyyət göstərməlidir.

Daxili vətəndaşlıq bacarığı, işçilər və ya cəmiyyətin üzvləri arasında effektiv əlaqələri dəstəkləyir və inkişafı təmin edir. Bu bacarığı inkişaf etdirmək liderlər üçün daxili vətəndaşları təşkilatın məqsədlərinə nail etmək və təşkilatın missiyasını yerinə yetirmək üçün dəstəkləyir.

Bu bacarıqlar, yeni nəsil liderlər üçün önəmli olan və müasir iş və cəmiyyət tələblərinə cavab verən bacarıqlardır. Yeni nəsil liderlər, bu bacarıqları inkişaf etdirməklə təşkilatları və cəmiyyəti daha yaxşı bir yönə aparır və müvafiq problemlərin həllində daha effektiv olurlar.

IV. Komanda şəklində fəaliyyətin əsasları

Komanda şəklində fəaliyyətin əsasları, bir qrup insanın bir məqsədə nail olmaq və ya bir vəzifəni yerinə yetirmək məqsədi ilə bir araya gəlməsini və işləməsini tənzimləyən prinsiplərdən və elementlərdən ibarətdir. Effektiv bir komanda, aşağıdakı əsas prinsiplərə əsaslanır:

Məqsədlərin Aydınlaşdırılması: Komanda üzvləri, işləmələrini başa çatarmağın və ya bir məqsədə nail olmağın əsl mənasını aydınlaşdırmalıdır. Bu, hər kəsin qarşısındaşını başa düşməsinə və nəticəyə nail olmağa odaklanmasına kömək edir.

Məqsədlərin aydınlaşdırılması, bir komanda üzvlərinin bir araya gəldikdə nəyə nail olmağını və hansı nəticələri əldə etməyi hədəflədiklərini dəqiqləşdirmək deməkdir. Məqsədlərin aydınlaşdırılması, komandanın birliyini, motivasiyasını və fokusunu təmin edir. ***Beləliklə, məqsədlərin aydınlaşdırılmasının əhəmiyyətli olduğu bir neçə səbəb:***

Fokus və İdarə: Aydınlaşdırılmış məqsədlər, komanda üzvlərinin enerjisini və resurslarını konkret bir hədəfə yönəltməyə kömək edir. Bu, fəaliyyətin qeyri-saralı olmasını və yersiz xərcləmələri azaldar.

Motivasiya: Aydınlaşdırılmış və həqiqi məqsədlər, komanda üzvlərinin motivasiyasını artırır. Hər kəs, nəyə çalışdığını və nə üçün çalışdığını bilməli və bu, daha böyük bir əmək və motivasiya səviyyəsinə səbəb ola bilər.

Nəticələrə İstiqamətlənmək: Məqsədlərin aydınlaşdırılması, komandanın nəticələrə yönlənməsinə və nail olmaq istədiyini məqsədləri nəzərdə tutmasına kömək edir.

Rəhbərlik və Yönləndirmə: Aydınlaşdırılmış məqsədlər, rəhbərlik tərəfindən komandaya doğru yönəlmə və təşəbbüsün inkişaf etdirilməsi üçün istifadə edilə bilər.

Təşkilat və Koordinasiya: Aydınlaşdırılmış məqsədlər, komandanın üzvlərinin fəaliyyətini təşkil etməyə və koordinasiya etməyə kömək edir. Hər kəs, nə zaman, harada və necə işləməli olduğunu bilir.

Monitoring və Qiymətləndirmə: Aydınlaşdırılmış məqsədlər, komanda üzvlərinin nəticələrini monitoring edilməsi və qiymətləndirmə prosesini sadalayır. Hədəf vəziyyətində məlumatların toplanması daha dəqiq qiymətləndirməyə imkan verir.

Nüfuz və Təsir: Aydınlaşdırılmış məqsədlər, komanda liderləri və başqalarının təsiri və nüfuzunu artırır. Hər kəs, nəticələri istədiyimiz yönə çəkmək üçün nə edə bilər.

Məqsədlərin aydınlaşdırılması, komandanın uğur və effektivlik üçün strateji bir parçasıdır. Hər bir üzv, işin əsas məqsədlərinə nail olmağa ciddi bir şəkildə həsr edilmişdir və bu, komandanın birliyini və nailiyyətini təmin edir.

Rol Vəzifələrinin Təyin Edilməsi: Hər bir komanda üzvünün rolu və vəzifəsi quruluşlu və aydın bir şəkildə təyin edilməlidir. Bu, qarışıqlıqları və çatışmaları azaltar və fəaliyyəti tənzimləyir.

Rol vəzifələrinin təyin edilməsi, komanda üzvlərinə hansı işləri, məsuliyyətləri və funksiyaları yerinə yetirmələri lazım olduğunu açıq və aydın bir şəkildə göstərmək deməkdir. Bu prinsip, komanda üzvlərinin effektiv şəkildə işləmələri və birlikdə nail olmağa yardım edir. Rol vəzifələrinin təyin edilməsinin əhəmiyyətli səbəbləri və faydaları aşağıdakı kimi olur:

Funksional Nəticələr: Hər bir komanda üzvü, öz təyin olunmuş rolu və vəzifəni yerinə yetirir. Bu, hər birinin spesifik məqsədlərə nail olmağa fokuslanmasına kömək edir və məqsədlərin əldə edilməsində nəticələri artırır.

Effektiv Koordinasiya: Hər bir üzvün rolu və vəzifəsi açıq olduğu üçün, komanda üzvləri arasında təşkilat və koordinasiya daha asanlaşır. Hər kəs, nə zaman, harada və necə işləməli olduğunu bilir.

Konfliktlərin Azalması: Rol vəzifələrinin aydın olması, komanda üzvləri arasındakı potensial konfliktlərin və nəyin hansı üzvün vəzifəsinə daxil olduğunu daha açıq bir şəkildə aydınlaşdırır.

Məsuliyyət: Hər bir üzvün müəyyən bir rol və vəzifəsi olduğundan, hər biri öz məsuliyyətini yerinə yetirməli və nail olmağa çalışmalıdır.

Təşkilat Xüsusiyyətləri: Təşkilat içində rol vəzifələrinin təyin edilməsi, təşkilatın qaydalarına və normativlərinə riayət etməyə kömək edir. Bu, təşkilatın tənzimlənməsini və effektiv işləməsini təmin edir.

Düzgün İş Tənzimləməsi: Rol vəzifələrinin təyin edilməsi, işlərin düzgün bir şəkildə təşkil edilməsinə kömək edir. Hər bir üzv, öz rolu ilə əlaqədar olan vəzifələri yerinə yetirir.

Rol vəzifələrinin aydın bir şəkildə təyin edilməsi, komanda içində hər bir üzvün özünü işin bir hissəsi kimi hiss etməsinə və məsuliyyət daşınmasına yardım edir. Bu, komanda işinin effektiv və nailiyyətli olmasına və məqsədlərin yerinə yetirilməsinə kömək edir.

Kommunikasiya: Komanda üzvləri arasında effektiv kommunikasiya və məlumat mübadiləsi təmin edilməlidir. Qarşılıqlı dinləmə və açıq kommunikasiya prinsipi komandanın effektivliyini artırır. Kommunikasiya, bir komanda içində və ya komanda üzvləri arasında məlumatın paylaşılması, fikir mübadiləsi və təlimatların verilməsi prosesini təsvir edir. Kommunikasiya, komanda üzvlərinin birlikdə nail olmağını, məqsədlərə çatmağını və fəaliyyətlərin effektiv şəkildə aparılmasını təmin edir. ***Kommunikasiyanın əhəmiyyətli xüsusiyyətləri və mərhələləri aşağıda təsvir olunur:***

Kommunikasiyanın Əhəmiyyətli Xüsusiyyətləri:

Əlaqə: Kommunikasiya, komanda üzvlərinin bir-biri ilə əlaqə qurmasına imkan verir. Bu, daha yaxın münasibətlərin qurulmasına kömək edir və içdaxili problemlərin həllində əhəmiyyətli rol oynayır.

İnformasiya Paylaşımı: Kommunikasiya, məlumatların paylaşılması və təxminən məlumatın digər üzvlər tərəfindən başa çıxılması üçün lazımlıdır. Bu, məlumatın vaxtında və doğru bir şəkildə paylaşılmasını təmin edir.

Fikir Mübadiləsi: Kommunikasiya, fikir mübadiləsini təmin edir və yaratıcı yaxınlaşmağa imkan verir. Fikir mübadiləsi, problemlərin yaratıcı şəkildə həll edilməsində və innovasiyaların inkişaf etdirilməsində əhəmiyyətlidir.

Təlimatların Verilməsi: Kommunikasiya, təlimatların, direktivlərin və işlərin aydın bir şəkildə verilməsinə yardım edir. Bu, hər bir üzvün öz vəzifələrinin və məsuliyyətlərinin aydın olmasını təmin edir.

Problemin Həlli: Kommunikasiya, problemlərin müzakirə edilməsinə və həll yollarının tapılmasına imkan verir. Problem həllində açıq və dürüst kommunikasiya vacibdir.

Motivasiya: Kommunikasiya, komanda liderlərinin motivasiya strategiyasını tətbiq etmələrində yardım edir. Müsbət motivasiya təmin etmək və məqsədlərə nail olmağın əhəmiyyətini vurğulamaq üçün açıq və mənsubətli bir kommunikasiya tətbiq edilməlidir.

Kommunikasiyanın Mərhələləri:

Məlumat Hazırlanması: Kommunikasiyanın əvvəlki mərhələsi, məlumatların hazırlanması və organizasiya edilməsidir. Bu mərhələdə, nəyi, nə zaman, kimə və necə bildirməli olduğunuzu planlamağınız lazımdır.

Məlumatın Ötürülməsi: Məlumatın ötürülməsi, komanda üzvlərinə açıq və aydın bir şəkildə kommunikasiya etməyi içərir. Məlumatın doğru vaxtda və doğru şəkildə çatdırılması əhəmiyyətlidir.

Təsdiqləşmə və Sorğu: Kommunikasiya prosesinin bir hissəsi, üzvlərin məlumatı başa çatdırıb-çatdırmadığını və anladığını təsdiqləmək və sorğu verməkdir. Bu, nəticələrin doğruluğunu təmin edir.

Görüş və Müzakirə: İdarəçilər və komanda üzvləri arasında görüşlər və müzakirələr, fikir mübadiləsi və fəaliyyətlərin planlaşdırılması üçün əhəmiyyətlidir.

Geri Bildirim Alınması: Kommunikasiya prosesinin bir hissəsi olaraq geri bildirim almaq əhəmiyyətlidir. Bu, komanda üzv-

lərinin fikirlərinin və məlumatlarının nə qədər effektiv olduğunu qiymətləndirməyə kömək edir.

Kommunikasiya, effektiv bir komanda fəaliyyətinin əsasını təşkil edir və komanda üzvlərinin qarşılıqlı anlayışını artırır. Açıq və effektiv kommunikasiya, komanda işini daha uğurlu və effektiv edir.

Planlaşdırma və Təşkilat: Fəaliyyətlərin, tədbirlərin və iş proseslərinin təyin edilməsi, planlaşdırılması və təşkil edilməsi əhəmiyyətlidir. Qarşısına nələr gözlənilir və proseslərin nə vaxta çatmağı gözlənilir.

Planlaşdırma və təşkilat, bir komanda içində fəaliyyətin nə zaman, nəyə, kimə və necə aparılması vacibliyini tənzimləyən əsas prinsiplərdən biridir. Bu prinsiplər, komanda üzvlərinin işlərini effektiv şəkildə aparılmasına, məqsədlərin əldə edilməsinə və proseslərin düzgün təşkilatlandırılmasına yardım edir. ***Planlaşdırma və təşkilatın əhəmiyyətli səbəbləri aşağıdakı kimi olur:***

Fokus: Planlaşdırma və təşkilat, komanda üzvlərinin bir məqsədə, prosesə və hədəfə fokuslanmasına kömək edir. Bu, enerji və resursların məqsədlərinə çatmağa yönəltilməsini təmin edir.

Vaxt Yönləndirmə: Planlaşdırma və təşkilat, fəaliyyətlərin vaxtında və effektiv şəkildə aparılmasına kömək edir. Vaxtın nə zaman, harada və necə xərclənməsini nəzərdə tutmağa imkan verir.

Resursların İdarəedilməsi: Bu prinsiplər, komanda üzvlərinin resursları effektiv şəkildə idarə etməsinə imkan verir. Bu, büdcəni, iş imkanını və digər resursları təkmilləşdirməyə kömək edir.

Koordinasiya: Planlaşdırma və təşkilat, fəaliyyətlərin və proseslərin koordinasiyasını təmin edir. Hər bir üzvün nə zaman və hansı vəzifələri yerinə yetirməli olduğunu bilməsi lazımdır.

Müvafiq Tənzimləmə: Planlaşdırma və təşkilat, komanda üzvlərinin təşkilatın qaydalarına və normativlərinə riayət etməsinə kömək edir. Bu, koordinasiya və effektiv işləməyə imkan verir.

Nəticələrə İtiqatlaşdırılmaq: Planlaşdırma və təşkilat, komandanın nail olmaq istədiyi nəticələri qarşılıqlı aydınlaşdırır və məqsədlərin yönəlməsinə kömək edir.

Risiklərin Azaldılması: Planlaşdırma, potensial risklərin qarşısının alınmasına və problemlərin müəyyən edilməsinə yardım edir.

Planlaşdırma və təşkilat, bir komanda üzvləri arasında birlik və nizam yaratmağa kömək edir. Planlar tərəqqinin tənzimlənməsində və təşkilatın nail olunmasında əhəmiyyətli bir rola sahibdir. Bu prinsiplər, komanda üzvlərini fokuslanmış, məqsədlərə nail olmağa yönəldilmiş və düzgün təşkilatlanmış bir şəkildə işləməyə kömək edir.

Proaktivlik: Proaktiv olmaq, problemləri öncədən müəyyənləşdirmək, təhlil etmək və tədbirlər görmək bacarığı deməkdir. Proaktiv olmaq, problemlərin sürətli həll edilməsinə və işlərin effektiv şəkildə aparılmasına kömək edir.

Proaktivlik, bir komanda üzvünün təşkilatın məqsədlərinə nail olmaq və problemləri həll etmək üçün inkişaf etdirilmiş bir tərz və yanaşmasını təsvir edir. Proaktiv olmaq, pasivlikdən fərqli olaraq, problemləri gözləmək və onları həll etməyə çalışmaq, tərəqqi etmək və nail olmaq üçün tədbirlər görmək deməkdir.

Proaktivlik, komanda üzvlərinin təşkilat və komandada mövcud olan bir problemi müzakirə etmək və həll etmək üçün təşəbbüskar olmalarını təmin edir. İşte proaktivlik prinsiplərinin əhəmiyyətli xüsusiyyətləri:

Öz İşinə Sahib Olmaq: Proaktiv şəxslər öz işlərində və məqsədlərində məsuliyyəti özündə görür və özünü onların nail edilməsinə həsr edir. Onlar məsuliyyət sahibi və tərəqqi etməyə cəhd göstərir.

Məsuliyyət Qəbul Etmək: Proaktivlik, məsuliyyət qəbul etməyə və onun üçün özündən və başqalarından bir addım atmağa səbəb ola bilər. Bu, hər kəs öz işinə sahib olaraq nail olmağa kömək edir.

Nəticələri İnkişaf Etdirmək: Proaktiv şəxslər, problemləri həll etməyə çalışmaq və yaradıcı yollarla nəticələri təkmilləşdirməklə məşğul olurlar. Onlar müsbət tərəqqi etmək və effektivliklə bağlı təkliflər götürərək komandanın nailiyyətini artırmağa çalışırlar.

Öyrənmə: Proaktivlik, öyrənmə prosesinə hər zaman açıq olmağı və biliklərini və bacarıqlarını inkişaf etdirməyi göstərir. Bu, komandanın və öz təşkilatının ümumi tərəqqi etməsinə kömək edir.

Problemlərə Müdaxilə: Proaktiv şəxslər problemləri mümkün qədər tez müzakirə edir və onları həll etmək üçün tədbir göstərir. Bu, təşkilatın effektivliyini artırır və problemlərin böyüməsinin qarşısını alır.

Yaradıcı Düşüncə: Proaktivlik, yaradıcı düşüncəni inkişaf etdirmək və problemləri yaradıcı yollarla həll etməyə kömək edir. Bu, innovasiyaların inkişaf etdirilməsinə imkan verir.

Proaktivlik, komandada motivasiya, effektivlik və tərəqqi etmək üçün vacibdir. Proaktiv üzvlər, təşkilatın və komandanın nail olmaq istədiyi məqsədlərə daha yaxşı nail olmağa kömək edir və problemlərin daha sürətli həll edilməsinə səbəb olur.

Mövqeli İştirak: Hər bir komanda üzvünün öz fikirlərini təqdim etməsi və mövqe iştirakına əhəmiyyətlidir. Fikir mübadiləsi və qarşılıqlı mövqe iştirakı yaratıcı fikirlərin inkişafına imkan verir. Mövqeli iştirak (eng. positional participation), bir komandanın üzvünün müstəqil və inkişaf etdirilmiş bir mövqeyi təmsil etdiyi, özündən və komandanın məqsədlərindən məsuliyyət daşdığı bir prinsipdir. Bu prinsip, komanda üzvlərinin hər birinin komanda fəaliyyətinin nailiyyətinə qatılmasını, öz mövqeyini təmsil etməsini və qoordinasiyada yer almasını təmin edir. Mövqe iştirakının əhəmiyyətli xüsusiyyətləri aşağıdakı kimi olur:

Məsuliyyət: Mövqeli iştirakı, hər bir komanda üzvünün öz mövqesinin məsuliyyətini daşımalarını təmin edir. Hər biri öz mövqesini təmsil etməli və komandanın məqsədlərinə nail olmaq üçün çalışmalıdır.

Fərqli Bacarıqlar: Mövqeli iştirakı, hər bir üzvün fərqli bacarıqlarını və təcrübəsini komandada işə salmağa imkan verir. Hər birinin özündən gözlənilməyən bir vəzifəyə gətirilməsi və komanda üzvlərinin bir-biri ilə əməkdaşlığı, fərqli bacarıqları kombinləməyə imkan verir.

Müsbət Nəzəriyyə: Mövqeli iştirakı, üzvlərə komanda fəaliyyətinin nail olunmasına kömək etməyə səbəb olan müsbət nəzəriyyəni inkişaf etdirməyə kömək edir. Hər bir üzv, mövqeyini qorumaq, təmsil etmək və komandaya dəstək olmaq üçün məsuliyyət daşıyır.

Əlaqə və Əlaqələndirmə: Mövqeli iştirakı, üzvlər arasında daha yaxın əlaqələrin qurulmasına və komanda üzvlərinin bir-biri ilə əlaqələnməsinə imkan verir. Hər bir üzv öz mövqeyini müzakirə etmək və digər üzvlərlə əməkdaşlıq etmək üçün əlaqələr qura bilər.

Komanda Hissiyatı: Mövqeli iştirakı, komanda üzvlərinin komanda hissiyatını inkişaf etdirməsinə yardım edir. Hər bir üzv, öz mövqeyinin qorunması və komandada nail olmaq üçün özünün bir hissəsi olduğunu hiss edir.

Mövqeli iştirakı, komanda üzvlərinin məqsədlərin nail olunması üçün bir araya gəlməsini təmin edir və hər birinin öz mövqeyini, bacarıqlarını və təcrübəsini komandanın ümumi nailiyyətinə töhfə etməsinə kömək edir. Bu prinsip, komandanın bir-biri ilə əməkdaşlığı, effektivlik və nailiyyətini artırır.

Qrup identifikasiyası komanda üzvünün komandanlıq təşkilatına qoşulduqda özünü komandanlıq təşkilatının bir hissəsi kimi hiss etdirmə formasıdır və komandanlığın məqsəd və dəyərlərinə inteqrasiya olunur. Qrup identifikasiyası, bir tərəfdən, komanda üzvlərinin öz xarakterini və təcrübəsini mahiyyətə çatdırmaq, digər tərəfdən isə komandanlıq məqsəd və dəyərlərini təmsil etmək məqsədi daşıyır.

Bu prinsipin mühüm xüsusiyyətləri aşağıdakılardır:

Münasibət və İnkişaf: Qrup identifikasiyası üzvlərə təşkilatın məqsəd və dəyərlərinə uyğunluğu qoruyub saxlamağa kömək edir. Hər bir üzv təşkilatın inkişafına aid olduğunu hiss edir.

Əlaqə və Əksəlaqə: Qrup identifikasiyası üzvlərin bir-biri ilə daha sıx əlaqələr qurmasına kömək edir. Qrup üzvləri mövqelərini daha yaxşı başa düşmək və effektiv əlaqə qurmaq üçün özləri və digər üzvlər haqqında fərqli perspektivləri qəbul edirlər.

Məsuliyyət: Qrupun identifikasiyası üzvlərinə təşkilatın və komandanlığın nail olmaq istədiyi məqsədlərə çatmaqda kömək edir. Hər bir üzv öz mahiyyətini bu məqsədlərə nail olunmasının bir hissəsi kimi hiss edir.

Komanda hissi: Qrup identifikasiyası üzvlərə komanda hissələrini inkişaf etdirməyə kömək edir. Hər bir üzv özünü komandirin bir hissəsi kimi hiss edir və bu, təşkilatın və komandirin buna nail olmaq üçün daha çox say göstərməsinə səbəb olur.

Dəstək və Təşkilat: Qrupun müəyyənləşdirilməsi üzvlər arasında dəstəyin və təşkilatçılığın inkişafına kömək edir. Hər bir üzv digər üzvləri dəstəkləmək və təşkilatın məqsədlərinə çatmaq üçün ehtiyat tədbirləri görməyə çalışır.

Qrup identifikasiyası komandanlıq üzvlərinin komandanlığın bir hissəsi kimi hiss etmələrini təmin edən, məqsədlərini, dəyərlərini və perspektivlərini qoruyan və gücləndirən bir prinsipdir. Bu, komandirin yoldaşlığını, motivasiyasını və effektivliyini artırır.

Təşkilat Qaydalarına Riayət: Komanda üzvləri, təşkilatın qaydalarına, normativlərinə və daxili prosedurlarına riayət etməlidir.

Təşkilatın qaydalarına riayət etmək komandanlıq üzvünün təşkilat tərəfindən müəyyən edilmiş qayda və normalara uyğun hərəkət etməsi deməkdir. Bu prinsip təşkilatın təşkilini, komandanlığın səmərəliliyini və hər bir üzvün hesabatlılığını təmin edir.

Təşkilatın qaydalarına əməl etməyin vacib səbəbləri aşağıdakılardır:

Təşkilat: Təşkilat qeydlərinə uyğunluq prosesləri və fəaliyyətləri düzgün təşkil etməyə imkan verir. Bu, komandanlığın koordinasiyasını və effektivliyini artırır.

Məsuliyyət: Təşkilatın qaydalarına riayət etmək hər bir üzvə təşkilatın mahiyyəti və məqsədləri üçün məsuliyyət daşımağa kömək edir. Onların hər biri özünü təşkilatın nail olmaq istədiyi məqsədlərin payı kimi hiss edir.

Düzgün İdarəetmə: Agentlik qeydlərinə uyğunluq resursların və vaxtın effektiv idarə olunmasına imkan verir. Bu, təşkilatın uğurunu təmin edir.

Koordinasiya: Təşkilatın qaydalarına uyğunluq komanda üzvləri arasında daha effektiv koordinasiya yaratmağa kömək edir. Hər bir üzv öz mövqeyini, təcrübəsini və bacarıqlarını daha yaxşı uyğunlaşdırır və digər üzvlərlə daha effektiv əlaqə qurur.

Əlaqələr və İnkişaf: Təşkilatın qaydalarına uyğunluq onun üzvlərinin bir-biri ilə daha sıx əlaqələr qurmasına kömək edir. Hər bir üzv özünü komandirin bir hissəsi kimi hiss edir və bu, əlaqələri daha da gücləndirir.

Müsbət Nəzəriyyə: Təşkilatın qeydlərinə uyğunluq təşkilatın müsbət nəzəriyyəsini inkişaf etdirməyə kömək edir. Hər bir üzv öz mövqeyini, təşkilatın məqsəd və dəyərlərini qorumaq üçün müsbət siyasətlə yanaşır.

Təşkilatın nizamnaməsinə riayət edilməsi və komandanlıq üzvlərinin bir-biri ilə əməkdaşlığı təşkilatın səmərəliliyini artırır. Bu prinsip təşkilatın mövqeyinin qorunmasında və inkişaf etdirilməsində mühüm payı təşkil edir.

Bu əsaslar, effektiv və uğurlu bir komanda işinin təmin edilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Bu prinsiplərə riayət edilməsi, komanda işini daha səmimi və effektiv edər.

V. Dünyanın nüfuzlu elm mərkəzlərinin fəaliyyəti və iş prinsipləri

Dünyanın nüfuzlu elmi mərkəzləri, dünya çapında elmi tədqiqatın təkmilləşdirilməsi, yeni biliklərin inkişaf etdirilməsi və yayılmasına nail olmaq məqsədilə fəaliyyət göstərir. Bu mərkəzlər, müxtəlif elmi sahələrdə çalışan elmiçilər, tədqiqatçılar və müəllimlərdən ibarətdir və geniş bir fəaliyyət spektrumuna sahibdir. İş prinsipləri və əhəmiyyətli xüsusiyyətləri aşağıdakı kimi olur:

1. Tədqiqat və İnkişaf:

Nüfuzlu elmi mərkəzlər tədqiqat və inkişaf sahəsində fəaliyyət göstərir və yeni biliklərin inkişaf etdirilməsi üçün təkliflər irəli sürür. Tədqiqat və inkişaf (R&D - Research and Development) təşkilatlarının əsas missiyası yeni məhsulların və xidmətlərin inkişaf etdirilməsi, mövcud məhsulların və xidmətlərin təkmilləşdirilməsi və elmi biliklərin genişləndirilməsidir. Bu proses, müxtəlif sahələrdə, başqa bir deyə, sənaye, texnologiya, tibb, elmi tədqiqat və daha bir çox sahədə tətbiq olunur. Tədqiqat və inkişaf prosesi çox maraqlı və əhəmiyyətli olub, bu sahədə işləyən tədqiqatçılar və tədqiqat mütəxəssisləri yeni ideyaların və yaratıcı həllərin inkişafına töhfə verir. ***Beləliklə, tədqiqat və inkişaf sahəsində əhəmiyyətli fəaliyyət prinsipləri:***

Innovasiyalar: Tədqiqat və inkişaf prosesi inkişafın əsas motoru olur. Bu, yeni və ya daha yaxşı məhsulların və xidmətlərin yaradılması və inkişaf etdirilməsi üçün yaratıcı fikirlər və həllərin axtarılması deməkdir.

Elmi Yanaşma: Tədqiqat və inkişaf prosesi geniş və sistemik elmi yanaşmaları tətbiq edir. Elmi metoddan və müsbət nəzəriyyələrdən istifadə edilməsi, tədqiqatın nəticələrinin təsdiq edilməsi və texnologiyaların müştəri tələblərinə cavab verdiyinin yoxlanılması üçün vacibdir.

Təşkilatlılıq: Tədqiqat və inkişaf fəaliyyəti təşkilatlı bir şəkildə icra edilməlidir. Prosesin təşkilatlı şəkildə idarə olunması, koordinasiya edilməsi və məlumatların düzgün idarə olunması əhəmiyyətlidir.

Yüksək Texnologiyalar: Tədqiqat və inkişaf prosesi geniş texnologiyaların tətbiqini dəstəkləyir. Bu, prosesin effektivliyini artırır və daha yaxşı nəticələr əldə etməyə kömək edir.

Yaradıcı Təsərrüfat: Tədqiqat və inkişaf fəaliyyəti yaradıcı təsərrüfatı tərəqqi etdirir. Yaradıcı düşüncə və yaradıcı tələb prosesin itki edilməsini təmin edir.

Tədqiqat Fondları: Tədqiqat və inkişaf prosesinin maliyələşdirilməsi üçün maliyyə resurslarının yaradılması, təmin edilməsi və idarə edilməsi lazımdır. Tədqiqat fondları bu məqsəddə xidmət edir.

Hər Bir Tədqiqatçının Məsuliyyəti: Hər bir tədqiqatçı və inkişafçı, özünü işinin nail olunmasının bir hissəsi kimi hiss etməlidir. Məsuliyyət, istedad və tərəqqini təşkil edir.

Müştəri Tələblərinə Cavab Verilməsi: Tədqiqat və inkişaf prosesi, müştəri tələblərinin anlaşılması və onların cavab verilməsi üçün inkişaf etdirilməlidir.

Müsbət Nəticələr: Tədqiqat və inkişaf prosesi müsbət nəticələrin əldə edilməsini hədəfləyir. Yeni məhsulların və xidmətlərin inkişaf etdirilməsi və tədqiqatın faydalılığı əhəmiyyətlidir.

Əməliyyatların İzlənməsi və Təhlil Edilməsi: İşlərin tədqiqat və inkişaf prosesində müşahidə edilməsi, təhlil edilməsi və hər bir mərhələnin effektivliyinin qiymətləndirilməsi vacibdir. Bu, tədqiqat və inkişafın nəticələrinin təmin edilməsinə yardım edir.

Tədqiqat və inkişaf, sənaye, elmi, tibbi, texnologiya və daha bir çox sahə üçün əhəmiyyətli bir fəaliyyətdir. Bu prinsiplərin izlənilməsi, yenilik və məhsulların inkişaf etdirilməsi sahəsində nailiyyəti təmin edir.

2. Təhsilat:

Çoxsaylı nüfuzlu elmi mərkəzlər universitetlərlə və tədqiqatçılarla birgə çalışaraq təhsilat proqramlarının hazırlanması və təkmilləşdirilməsi üçün əməkdaşlıq edir. Təhsilat, insanların bilik və bacarıqlarını artırmaq və inkişaf etdirmək üçün əsas mühit təmin edir. Təhsilatin əsas məqsədi insanların potensiallarını maksimum çıxarmaq, onları yeni biliklərlə və təcrübələrlə təmin etmək və cəmiyyətin inkişafına və sürətli dəyişikliklərə rahat keçirmək üçün hazırlamaqdır. ***Təhsilatin əhəmiyyətli fəaliyyət prinsipləri və xüsusiyyətləri aşağıdakı kimi olur:***

Əlaqə və İnkişaf: Təhsilat, insanların əlaqələnilib öyrənməsi və inkişaf etməsi üçün bir platforma yaradır. Tələbələr müəllimləri, həmkarları və müxtəlif resurslarla əlaqələnə bilir və biliklərini artırmaqla bilir.

Müəllim-Tələbə Əlaqəsi: Tələbələrin müəllimləri ilə sağlam bir əlaqəsi təhsilatin əsasını təşkil edir. Müəllimlər tələbələrin bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmələrində və mentorluq etmələrində başqa bir deyil, kritik rola malikdir.

Müsbət İncəsənət: Təhsilat prosesi müsbət bir incəsənət atmosferində icra olunmalıdır. Tələbələr və tədrisçilər, öyrənərək

və öyrədərək bir-biri ilə bərabər işləməli və müsbət bir mühiti qorumaq üçün çalışmalıdırlar.

Əlaqəli Məzmun: Təhsilatin məzmunu müasir və əlaqəli olmalıdır. Tələbələrə aktual və praktiki biliklər təmin edilməlidir.

Əməliyyat Yanaşması: Təhsilat, tələbələrə praktiki və tədqiqat əməliyyatlarını təşkil etmələrini təmin etməlidir. Bu, tələbələrin biliklərinin tətbiq edilməsini və hər bir mövzunu daha yaxşı başa düşmələrini təşkil edir.

Təcrübə: Təhsilat, tələbələrə təcrübələrini genişlətmək üçün fürsət təmin etməlidir. Tələbələr öz tədqiqat və layihələrini inkişaf etdirmək üçün təşkilatlarla əməkdaşlıq etməli və sahəyə daxil olmalıdırlar.

Əhəmiyyətli İcazələr və Sertifikatlar: Təhsilat, tələbələrə nəzərdən keçirilmiş təhsil proqramları və sertifikatlar təmin etməlidir ki, onların əmək bazasını inkişaf etdirmələri və iş təklifləri əldə etmələri üçün faydalıdır.

Əməliyyatların Tənzimlənməsi: Təhsilatin effektiv təşkilatlanması və idarə olunması tələbələrə nizamlı bir prosesi təmin etməlidir. Tədrisçilər və idarəçilər əməliyyatların tənzimlənməsi və təhlil edilməsi ilə məşğul olmalıdır.

Müasir Texnologiyalar: Təhsilat prosesi müasir texnologiyalardan faydalanmalıdır. İnternet, məlumat texnologiyaları və veb platformaları, tələbələrə daha çox resurs və imkan təmin edir.

Növbəli Qiymətləndirmə və Rəy Qəbulu: Tələbələrin inkişafının qiymətləndirilməsi və rəy qəbulu müsbət təəssürat yaratmaq üçün vacibdir. Tələbələrin fikir və rəyinə əhəmiyyət verilməlidir.

Təcrübələr: Mərkəzlər tədqiqat təcrübələrinin keçirilməsi və nəticələrinin paylaşılması üçün bir məkân təqdim edir. Təcrübələr insanların həyat təcrübələri, iş təcrübələri, tədqiqat təcrübələri və daha bir çox sahədən törəyən və öyrənən təcrübələri təmsil edir. Təcrübələr insanın öyrəndiyi və inkişaf etdiyi əsas yoldur. İş təcrübəsi iş dünyasında nail olunmuş təcrübələri və bacarıqları təsvir edir. İş təcrübələri iş axtaranlar, iş mü sahibləri, həmkarlar və potensial işverənlər üçün əhəmiyyətlidir. **İş təcrübələrinin bəzi əsas prinsipləri və xüsusiyyətləri aşağıdakı kimi olur:**

Ənənəvi Təcrübə: İş təcrübəsi müsbət ənənəvi təcrübəni təmsil edir. İş təcrübəsi və bacarıqlar, bir şəxsin əvvəlki işlərindən öyrənilmələri və nail olunduğu təcrübələrə əsaslanır.

Köhnə və Yeni Təcrübələr: İş təcrübəsi, köhnə və yeni təcrübələri birləşdirir. İş təcrübəsi, bir şəxsin keçmişdəki işlərindən öyrəndiyi və yeni işlərində tətbiq etdiyi təcrübələrdən ibarətdir.

Əhəmiyyətli Təcrübələr: İş təcrübəsi, əhəmiyyətli təcrübələri təmsil edir. Bu təcrübələr işgüzarlığa, liderlikə, problemləri həll etməyə və müştərilərlə əlaqə qurmağa kömək edir.

Təcrübələrin Təhlili: İş təcrübəsi, təcrübələrin təhlilini daxil edir. Bu, bir şəxsə daha yaxşı anlamaq və onun bacarıqlarını və nailiyyətlərini qiymətləndirməyə kömək edir.

Tədqiqat və İnkişaf: İş təcrübəsi tədqiqat və inkişafı təşkil edir. İşdəki təcrübələr yeni biliklərin inkişaf etdirilməsinə və iş prinsiplərinin təkmilləşdirilməsinə kömək edir.

İş Həyatında İnkişaf: İş təcrübəsi insanların iş həyatlarında inkişaf etməyə kömək edir. Bu, iş müasirliyini təmin edir və yeni vəziyyətlərə cavab verməyə yardım edir.

Məsuliyyət: İş tərcüməsi, bir şəxsin işdəki məsuliyyətini təmsil edir. İşdə uğurlu olmaq, məsuliyyət daşımaq və təcrübələrdən dərs çıxarmaq və onları təkmilləşdirməyə hazır olmaq tələb edir.

Təcrübələrin Paylaşılması: İş tərcüməsi təcrübələrin paylaşılmasına və başqalarına öyrədilməsinə töhfə verir. Bu, iş təcrübəsinin ənənəvi qayda və biliklərə çevrilməsinə kömək edir.

Əməliyyatlarının İzlənməsi və Təhlili: İş tərcüməsi, təcrübələrin nəticələrinin izlənməsi, təhlil edilməsi və effektivliyinin qiymətləndirilməsi ilə məşğul olmalıdır.

Təcrübələrin İnkişafı: İş tərcüməsi, təcrübələrin inkişaf etdirmək və yeni biliklərə nail olmaq üçün təşkil olunmalıdır.

Təcrübələr, insanların inkişaf etməsi, iş həyatlarında nail olmaq, problemləri həll etmək və yeni yollar axtarmaq üçün əhəmiyyətliyədir. İş tərcüməsi müsbət təcrübələrinə əhəmiyyət verir və təcrübələrin öyrənilməsi və təkmilləşdirməsi üçün bir yolu təmsil edir.

Bilik və təcrübə paylaşımı: Nüfuzlu elmi mərkəzlər dünya çapında tədqiqat nəticələrinin yayılması və elmi biliklərin paylaşılması üçün çoxsaylı platformalar və jurnal nümayiş etdirir. Bilik və təcrübə paylaşımı, insanların öz biliklərini və təcrübələrini başqaları ilə bölüşməsi və təcrübələrin genişləndirilməsi üçün vacibdir. Bilik və təcrübə paylaşımı, bir şəxsin inkişaf etdiyi sahədə başqalarına yardım etmək, yeni yolları təqdim etmək və müstəqillərlə daha yaxşı əlaqə qurmaq üçün əsas prinsiplərdən biridir. Bilik və təcrübə paylaşımının əhəmiyyətli fəaliyyət prinsipləri və xüsusiyyətləri aşağıdakı kimi olur:

Əlaqələr və Əlaqələr Qurmaq: Bilik və təcrübə paylaşımı, insanların bir-biriləri ilə əlaqə qurmasına və əlaqələr inkişaf et-

dirməsinə kömək edir. İnsanlar fərqli sahələrdə çalışanlar, həmkarlar, mentorlar və tələbələr kimi başqaları ilə əlaqə quraraq yeni münasibətlər qura bilirlər.

Bilik Paylaşımı: Bilik paylaşımı, bir şəxsin təcrübələrinin və bacarıqlarının başqaları ilə bölüşməsinə təmsil edir. Bu, təcrübəyə malik olanın başqalarının öyrənməsini və inkişaf etməsini təmin edir.

Mentorluq: Bilik və təcrübə paylaşımı, mentorlar və tələbələr arasında yaxşı bir əlaqənin inkişafını təmin edir. Mentorlar, öz təcrübə və biliklərini tələbələrlə bölüşürlər və onların inkişafına kömək edirlər.

Mənbələr və Resurslar: Bilik və təcrübə paylaşımı, insanlara mənbələr və resurslar təqdim edir. Bu, insanların yeni biliklərə və məlumatlara nail olmaq üçün daha asan və daha çox imkan təmin edir.

Kollektiv Təcrübə: İşdə və tədqiqatda kollektiv təcrübə paylaşımı, bir qrup insanın bir-biriləri ilə əlaqə quraraq problem həll etmək, yeni fikirlər axtarmaq və inkişaf etdirmək üçün bir araya gəlməsini təmsil edir.

Əhəmiyyətli Biliklər: Bilik və təcrübə paylaşımı, əhəmiyyətli biliklərin və təcrübələrin başqalarına təqdim edilməsini təmsil edir. Bu, bir şəxsin iş prinsiplərini, tədqiqat nəticələrini və problemləri həll etmə yollarını bölüşməyə və öyrətməyə kömək edir.

Müsbət Kommunikasiya: Bilik və təcrübə paylaşımı, müsbət kommunikasiyanın və rəy qəbulunun təmin edilməsini təmsil edir. Bu, başqalarının fikirlərini eşitmək, qiymətləndirmək və öyrənmək üçün açıq bir mühit yaradır.

Əməliyyatların İzlənməsi: Bilik və təcrübə paylaşımı, təcrübələrin və biliklərin nəticələrinin izlənməsi və təhlil edilməsi ilə məşğul olmalıdır.

Bilik və Təcrübələrin Saxlanması: Bilik və təcrübə paylaşımı, bilik və təcrübələrin saxlanılmasına töhfə verir. Bu, təcrübələrin ənənəvi olaraq qorunmasına kömək edir.

Rəsmi Qaydalar və Etik Standartlar: İş prinsiplərinin əsasında rəsmi qaydalar və etik standartlar yerləşir. Tədqiqatçılar, tədqiqatların və nəticələrinin intellektual mülkiyyət haqqına riayət etməlidirlər. Rəsmi qaydalar və etik standartlar, bir təşkilatın və ya bir şəxsin iş fəaliyyətində və münasibətlərində izləməli olduğu yasal tələblər və etik prinsiplərdir. Bu qaydalar və standartlar, cəmiyyətdə və iş sahəsində ədalət və düzgünlüyü təmin etmək üçün tətbiq olunur.

Rəsmi qaydalar və etik standartların bəzi əhəmiyyətli prinsipləri və xüsusiyyətləri aşağıdakı kimi olur:

Qanun: Rəsmi qaydalar və etik standartlar, qanunlara əməl etməyi tələb edir. Bu, bir şəxsin və ya təşkilatın qanun pozuntusu etməməsinin və cəmiyyətdə ədalət və düzgünlüyün təmin edilməsinin təminatçısıdır.

Ədalət və Düzgünlük: Rəsmi qaydalar və etik standartlar, ədalət və düzgünlüyün qorunmasını tələb edir. Bu, bütün insanların bərabər münasibət görməsinin və iş prinsiplərinin ədalətli olmasının təmin edilməsini daxil edir.

Müsbət İnkişaf: Rəsmi qaydalar və etik standartlar, təşkilatların və şəxslərin pozitiv inkişafını təmin edir. İnkişaf, bilik və

bacarıqların artırılması, iş prinsiplərinin təkmilləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsini nəzərdən keçirir.

Müsbət Kommunikasiya: Rəsmi qaydalar və etik standartlar, müsbət kommunikasiyanın təmin edilməsini tələb edir. Kommunikasiya, rəsmi və şəxsi münasibətlərdə düzgünlüyün və anlayışın qorunmasını təmin edir.

Əhəmiyyətli Məsuliyyət: Rəsmi qaydalar və etik standartlar, məsuliyyəti tələb edir. İş prinsiplərinin və qərarların arxasında durmaq, mövcud olan təcrübə və biliklərdən dərs çıxarmaq və qanun pozuntularına mane olmaq məsuliyyət daşımağı daxil edir.

Əməliyyatların İzlənməsi: Rəsmi qaydalar və etik standartlar, əməliyyatların izlənməsini və təhlil edilməsini tələb edir. Bu, qanun pozuntularını və etik prinsiplərə zidd hərəkətləri aşkar etməyə kömək edir.

Əhəmiyyətli Qərarlar: Rəsmi qaydalar və etik standartlar, əhəmiyyətli qərarların diqqətli şəkildə qəbul edilməsini tələb edir. Bu, qanunlara və etik prinsiplərə uyğun qərarların verilməsinin və həm şəxslərin, həm də təşkilatların uzunmüddətli nailiyyətinin təminatçısıdır.

Təhlükələrdən Qorunmaq: Rəsmi qaydalar və etik standartlar, insanların təhlükələrdən qorunmasını və təhlükəli mühitlərdə çalışmanın qarşısının alınmasını tələb edir.

Etik Davranış: Rəsmi qaydalar və etik standartlar, etik davranışın təmin edilməsini tələb edir.

Təşkilat və İdarəetmə: Mərkəzlər böyük və idarə olunan təşkilatlar olsa da, əməliyyatları tənzimləyir, məsuliyyətli idarə olunur və əməliyyatların təkmilləşdirilməsi üçün planlar qurur.

Təşkilat və idarəetmə, bir təşkilatın və ya bir şəxsin effektiv şəkildə idarə olunması, təşkilat strukturlarının təşkil olunması və məqsədlərin nail olunması üçün əsas mühit təmin edir. Təşkilat və idarəetmə, iş dünyasında, hökumət təşkilatlarında, təhsil sahəsində və daha bir çox sahədə tətbiq olunur.

Bu prosesin bəzi əhəmiyyətli prinsipləri və xüsusiyyətləri aşağıdakı kimi olur:

Strateji Planlama: Təşkilat və idarəetmə prosesi strateji planlamağı tələb edir. Strateji planlar, təşkilatın uzunmüddətli məqsədlərini və nümayişkarçı planlarını təyin edir.

Təşkilat Strukturu: Təşkilat və idarəetmə, bir təşkilatın strukturunu təşkil edir və təyin edir. Bu, hansı departamentlərin və vəzifələrin hansı şəkildə təşkil edildiyini nəzərdən keçirir.

Müdirlik və Rəhbərlik: Təşkilat və idarəetmə, müdirlik və rəhbərlik rolu təyin edir. Effektiv bir rəhbərlik, təşkilatın məqsədlərinə nail olmasına kömək edir.

İnsan Resursları İdarəetməsi: İnsan resursları idarəetməsi, təşkilatdakı işçilərin və əməkdaşların idarə olunmasını və inkişafını təmin edir. İşçilərin qazancları, karyera inkişafı və iş təşkilatı ilə bağlı məsələləri tənzimləyir.

Əməliyyatların İdarə Olunması: Təşkilat və idarəetmə, təşkilatın günlük əməliyyatlarını, proseslərini və təhlil edir və idarə olunmasını təmin edir.

Maliyyə İdarəetməsi: Təşkilat və idarəetmə, təşkilatın maliyyələrini idarə olunmasını təmin edir və maliyyə sərhədlərini nəzərdən keçirir.

Struktur Mədəniyyəti: Təşkilat və idarəetmə, bir təşkilatın mədəniyyətini təyin edir və inkişaf etdirir. Təşkilat mədəniyyəti, işçilər arasında kommunikasiyanın və əlaqələrin inkişafını təmin edir.

Təhlükələrin İdarə Olunması: Təşkilat və idarəetmə, təhlükələri, problemləri və riskləri idarə etməyi və qorumağı təmin edir.

Məlumat İdarəetməsi: Təşkilat və idarəetmə, məlumatların effektiv şəkildə saxlanılmasını, idarə olunmasını və paylaşılmasını təmin edir.

Əməliyyatların İzlənməsi: Təşkilat və idarəetmə, əməliyyatların izlənməsini, təhlil edilməsini və effektivliklərinin qiymətləndirilməsini təmin edir.

Təşkilat və idarəetmə, bir təşkilatın qabaqcıl həll yolunu təşkil etmək, təşkilat məqsədlərinin nail olunmasına yardım etmək və struktur və inkişaf təmin etmək üçün vacibdir. Bu prinsiplər və işləmələr, effektiv idarəetmənin təmin edilməsini və iş prinsiplərinin düzgünlüyünün qorunmasını təmin edir.

Tədqiqat Fondları: Nüfuzlu elmi mərkəzlər tədqiqat təşkilatlarının və projelərinin maliyyələşdirilməsi üçün maliyyə resursları təmin edir və dəstəkləyir. Tədqiqat fondları, tədqiqat və inkişafın təşkilatları və layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün təminat yaradan və idarə edən təşkilatlar və qurumlar tərəfindən yaradılan və idarə olunan xüsusi maliyyə resurslarıdır. Tədqiqat fondları tədqiqatın və innovasiyanın inkişafını dəstəkləyən və genişləndirən maliyyə resurslarını cəlb etmək üçün istifadə olunurlar. İşlədilmələri amacı ilə bir neçə növ tədqiqat fonu mövcuddur.

Beləliklə, tədqiqat fondlarının əhəmiyyətli xüsusiyyətləri və funksiyaları:

Tədqiqat və İnkişafın Dəstəklənməsi: Tədqiqat fondları tədqiqat və inkişaf layihələrinin maliyyələşdirilməsinə yardım edirlər. Bu, yeni məlumatların əldə edilməsi, inkişafın dəstəklənməsi və innovasiyanın tərəqqi üçün əhəmiyyətlidir.

Tədqiqatın İnkişafı: Tədqiqat fondları yeni tədqiqat sahələrinin inkişafını təşkil edirlər və tədqiqatın genişləndirilməsinə kömək edirlər. Bu, elmi fəaliyyətin inkişafına və yeni biliklərin yaradılmasına imkan verir.

Tədqiqatçıların Dəstəklənməsi: Tədqiqat fondları tədqiqatçılara, alimlərə, tədqiqatçı qruplarına və tədqiqat layihələrinə maliyyə dəstəyi təmin edir. Bu, tədqiqatçıların layihələrini icra etmələrini və yeni fikirlərini inkişaf etdirmələrini asanlaşdırır.

Maliyyə Təminatı: Tədqiqat fondları, tədqiqat təşkilatlarının maliyyə təminatını təşkil edirlər. Bu, tədqiqatın davam etdirilməsi və layihələrin uğurlu olması üçün tələb olunan maliyyə resurslarının cəlb edilməsinə kömək edir.

Elmi Təcrübənin Paylaşılması: Tədqiqat fondları tədqiqatın nəticələrinin paylaşılmasına yardım edirlər. Bu, yeni biliklərin daha geniş cəmiyyətdə istifadə olunmasını təmin edir.

Tədqiqat Nümayişkarçı Təşkilatlarının İdarə Edilməsi:

Tədqiqat fondları, tədqiqat təşkilatlarının və nümayişkarçı tədqiqatçıların idarə edilməsinə yardım edirlər. Bu, tədqiqat proseslərinin planlanmasını, izlənməsini və hesabatlaşdırılmasını dəstəkləyir.

Tədqiqatın Maliyyələşdirilməsi: Tədqiqat fondları, yeni tədqiqat sahələrinin və layihələrin maliyyələşdirilməsini təşkil edir və bunların uğurlu olmasına yardım edir.

Tədqiqat Fəaliyyəti Təminatı: Tədqiqat fondları, tədqiqat fəaliyyətinin davam etdirilməsini və nail olunmasını təmin edirlər. Bu, yeni tədqiqatların icra olunmasına və layihələrin nəticələrinin paylaşılmasına imkan verir.

Tədqiqat fondları tədqiqat və inkişaf sahəsində əhəmiyyətli vəzifələri yerinə yetirirlər və yeni biliklərin, innovasiyanın və elmi inkişafı dəstəkləyirlər.

Tədqiqat Yayılması: Mərkəzlər, tədqiqat nəticələrini konfranslar, jurnallar və kitablar kimi müxtəlif platformalar vasitəsilə geniş yayır. Tədqiqatın yayılması, yeni tədqiqat nəticələrinin və məlumatların daha geniş cəmiyyətə, elmi mühitə və layihə iştirakçılarına çatdırılması və onların tətbiq edilməsini təmin etməklə bağlı əməliyyatları ifadə edir. Tədqiqatın yayılması, yeni biliklərin əldə edilməsi, tədqiqatın nəticələrinin inkişaf etdirilməsi və tədqiqatın tətbiqi üçün əhəmiyyətlidir.

Beləliklə, tədqiqatın yayılmasının əhəmiyyətli prinsipləri və fəaliyyətləri:

Məlumatın Təqdim Edilməsi: Tədqiqatın yayılması, məlumatların açıq və aydın şəkildə təqdim edilməsini təmin edir. Bu, elmi nəticələrin və tədqiqatın əlaqəli məlumatların layihə iştirakçıları, tədqiqatçılar və digər maraqlanan tərəfdaşlar tərəfindən nəzərdən keçirilməsini və anlaşılmasını təmin edir.

Əlaqələr Qurmaq: Tədqiqatın yayılması, əlaqələrin və əlaqələr qurmanın vacib bir hissəsidir. İşçilər, tədqiqatçılar, la-

yihə iştirakçıları, jurnalistlər, maraqlanan tərəfdaşlar və digər tədqiqatın tətbiq edilməsini təmin edənlər arasında güclü əlaqələr qurulmasına kömək edir.

Mətbuat Təşkilatları və Kommunikasiya Vasitələri ilə İşbirliyi: Tədqiqatın yayılması, mətbuat təşkilatları və kommunikasiya vasitələri ilə əlaqələndirməni təmin edir. Bu, yeni tədqiqat nəticələrinin media tərəfindən çoxlu yayılmasına yardım edir.

Təbliğət və Konfranslar: Elmi konfranslar, tədqiqat nəticələrinin paylaşılması və müzakirə edilməsi üçün əhəmiyyətlidir. Təbliğətlər və konfranslar tədqiqatçıların nəticələrini digər tədqiqatçılarla və maraqlanan tərəfdaşlarla bölüşməsinə imkan verir.

Elmi Jurnallar və Nəşrlər: Elmi jurnallar və nəşrlər, yeni tədqiqatın nəticələrinin müstəqil nəşr olunması və geniş oxucu auditoriyasına çatdırılması üçün təcrübə olunur.

Sosial Media və İnternet: Sosial media və internet platformaları, tədqiqat nəticələrinin geniş bir auditoriyaya çatdırılmasına imkan verir. Tədqiqatın veb saytları, bloqlar və sosial media platformaları vasitəsilə məlumatlar geniş yayılmaqda və paylaşılmış ola bilər.

Elmi Tədqiqatın Tətbiqi: Tədqiqatın nəticələri, həm iş təşkilatlarında, həm də tibbi sahədə tədqiqatın tətbiqi üçün istifadə olunur. Bu, yeni tədqiqatın praktik tətbiqini təmin edir.

Elmi Təcrübələr və Seminarlar: Tədqiqat nəticələri üçün təcrübələr və seminarlar təşkil edilir. Bu, yeni məlumatların tədqiqatçılar və layihə iştirakçılarına çatdırılmasını təmin edir.

Məlumatların İzlənməsi və Qiymətləndirilməsi: Tədqiqatın nəticələri müvafiq qiymətləndirilməlidir. Bu, nəticələrin layihənin məqsəd və hədəflərinə uyğun olub-olmadığını təyin etməyə kömək edir.

Tədqiqatın yayılması, yeni biliklərin paylaşılması, inkişaf etdirilməsi və tətbiq edilməsi üçün əhəmiyyətlidir. Bu, elmi inkişafın davam etdirilməsini və cəmiyyətdə pozitiv dəyişikliklərin yaradılmasını təmin edir.

Beynəlxalq Əməkdaşlıq: Nüfuzlu elmi mərkəzlər dünya çapında elmi əməkdaşlıq və tədqiqat projəkləri üçün partnyorlar axtarır və təşkilatlar arası əməkdaşlıq inkişaf etdirir. Beynəlxalq əməkdaşlıq, müxtəlif ölkələr və təşkilatlar arasında tədqiqat, inkişaf, humanitar yardım, iqtisadi əməkdaşlıq, və ya digər sahələrdə işbirliyi və əməkdaşlığı ifadə edir. Beynəlxalq əməkdaşlıq, dünya çapında məsələlərin həllinə kömək edir, yeni biliklərin paylaşılmasına və fəaliyyətə yekun şəkildə yanaşmağa imkan verir. İşte beynəlxalq əməkdaşlığın əhəmiyyətli prinsipləri və sahələri:

Sülh və Təhlükəsizlik: Beynəlxalq əməkdaşlıq, dünya sülhünün və təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə kömək edir. Ölkələr arasında dialoq, sülh proseslərinin dəstəklənməsi və təhlükəsizlik problemlərinin müşayiət edilməsi üçün sahələri təklif edir.

Humanitar Yardım: Beynəlxalq əməkdaşlıq, bölgələr arasında və ya dünya çapında humanitar yardımın təmin edilməsinə yardım edir. Zəlzələlər, qidalanma problemləri, çatışmalar və qəza hallarında humanitar yardım tərəqqi edir.

Tədqiqat və İnkişaf: Beynəlxalq tədqiqat və inkişaf işbirliyi, yeni məlumatların paylaşılması, inkişaf layihələrinin dəstəklənməsi və əlamətdar problemlərin həll edilməsi üçün əhəmiyyətlidir.

Müxtəliflik və Əlaqələr: Beynəlxalq əməkdaşlıq, müxtəlif ölkələr arasında əlaqələrin və tədqiqatın təklif edilən sahələrdə inkişaf etdirilməsinə kömək edir. Bu, yeni fikirlərin və perspektivlərin tərəqqi üçün əlavə məlumatlar və baxış bucaqlarını təmin edir.

İqtisadi Əməkdaşlıq: Beynəlxalq əməkdaşlıq, iqtisadi sahədə ölkələr arasında iqtisadi əməkdaşlığı təmin edir. Ticarət, investisiyalar və maliyyə tərəqqi üçün vacibdir.

Elmi Tədqiqat və Təcrübə Paylaşımı: Beynəlxalq əməkdaşlıq, elmi tədqiqatın və təcrübənin paylaşılmasını təmin edir. Bu, yeni biliklərin dünya miqyasında yayılmasına imkân verir.

Ətraf Mühit İnkişafı: Beynəlxalq əməkdaşlıq, ətraf mühitin qorunması və inkişafına təkanat verir. İqlim dəyişikliyi, su təchizatı və qidaların sazlanması kimi mühüm ətraf mühit məsələlərinin həllinə yardım edir.

Səhiyyə və Təbabət: Beynəlxalq əməkdaşlıq, dünya səhiyyə və təbabət sisteminin inkişafına təkan verir. Təbabət araşdırmaları, epidemiyaların nəzarət altına alınması və sağlamlığın təmin edilməsi üçün işbirliyi təmin edir.

İşçilərin Hüquqları: Beynəlxalq əməkdaşlıq, işçilərin insan hüquqlarının qorunması, işçi hüquqlarının təmin edilməsi və iş təşkilatlarının əmək mübahisələrinin həll edilməsinə kömək edir.

Təhlükəli Şəxslərin Nəzarəti: Beynəlxalq əməkdaşlıq, terrorçuların, təhlükəli ölkələrə malik olanların və digər potensial təhlükəli şəxslərin nəzarət altına alınması və müəyyən edilməsinə kömək edir.

Beynəlxalq əməkdaşlıq, dünyada bir sıra çətin problemlərin həllinə yardım edir və dünya çapında sülhün və əmənətin təmin

edilməsinə çalışır. Bu əməkdaşlıq, ölkələr və təşkilatlar arasında köməkçi və müsbət münasibətlər yaratmağa imkan verir.

Tədqiqatların İnkişaf Etməsi: Nüfuzlu elmi mərkəzlər tədqiqatın nailiyyətini tənzimləyərək elmi biliklərin inkişaf etdirilməsinə kömək edir və yeni fikirlərin təkrar öyrənilməsinə nail olmağa təşəbbüs edir. Tədqiqatların irəliləməsi, yeni bilik və tədqiqat nəticələrinin tədqiqatçılar, təhsil müəssisələri, layihə iştirakçıları, sənaye sahələri və cəmiyyətin daha geniş bir hissəsinə çatdırılmasını ifadə edir. Bu, tədqiqatın praktik tətbiq edilməsini və insanların günlük həyatına təsir etməsini təmin etməyə kömək edir. Tədqiqatların irəliləməsi, inkişaf edən tədqiqat nəticələrini daha faydalı və əlavəli şəkildə istifadə etməyə nail olur.

Beləliklə, tədqiqatların irəliləməsinin əhəmiyyətli prinsipləri və fəaliyyətləri:

Tədqiqat Nəticələrinin Təbliği: Tədqiqat nəticələri aydın və sadə bir şəkildə təbliq edilməlidir. Bu, digər tədqiqatçılar, sənaye sahələri, hökumət orqanları və cəmiyyət üzvləri üçün nəzərdən keçirilməsi asan və məlumatın anlaşılmasını təmin edir.

Elmi Jurnallar və Nəşrlər: Tədqiqatın irəliləməsi üçün elmi jurnallar, kitablar və nəşrlər vacibdir. Bu, yeni biliklərin paylaşılmasına imkân verir.

Konfranslar və Təbliğatlar: Tədqiqat nəticələri elmi konfranslar və təbliğatlarda paylaşılmalıdır. Bu, digər tədqiqatçılar və sahə ixtisasçıları ilə dialoq yaratmağa imkân verir.

Media və Sosial Media: Tədqiqatın nəticələri media və sosial media vasitəsilə daha geniş bir audieniyaya çatdırılmalıdır. Bu, cəmiyyətin daha geniş bir hissəsinin məlumat almağa və paylaşmağa imkân verir.

İşbirliyi və Təlimlər: İş təşkilatları və sahə ixtisasçıları ilə tədqiqatın tətbiqi üçün işbirliyi tərəqqi edilməlidir. Bu, yeni məlumatların tətbiq edilməsinə və sahədə praktik tətbiqin artırılmasına kömək edir.

Təhsil Müəssisələri: Tədqiqatın təhsil müəssisələrinə inteqrasiyası, yeni biliklərin tələbələrə öyrədilməsini və tələbələrə daha geniş bir tədqiqat sahəsi açılmasını təmin edir.

Müasir Texnologiyaların İstifadəsi: Tədqiqatın irəliləməsində müasir texnologiyaların istifadəsi vacibdir. Bu, məlumatların daha sürətli və effektiv şəkildə paylaşılmasını təmin edir.

Tədqiqatın Sənaye Tətbiqi: Tədqiqat nəticələri sənaye sahələrində praktik tətbiq üçün də təklif olunmalıdır. Bu, sənaye sahələrinin effektivliyini artırmağa və inkişaf etdirməyə kömək edir.

Müşayiət və Qiymətləndirmə: Tədqiqatın irəliləməsi müvafiq qiymətləndirmə və müşayiət ilə dəstəklənməlidir. Bu, tədqiqatın dəyərliyini və effektivliyini nəzərdən keçirməyə imkân verir.

Tədqiqatların irəliləməsi, yeni biliklərin və tədqiqat nəticələrinin daha geniş bir cəmiyyətə çatdırılmasına və insanların həyatında təsir etməsinə kömək edir. Bu, tədqiqatın praktik tətbiq edilməsini təmin edir və sosial, iqtisadi və elmi inkişafı təşkil edir.

Bu prinsiplər və iş prinsipləri dünyanın nüfuzlu elmi mərkəzlərinin əhəmiyyətli xüsusiyyətləridir. Bu mərkəzlər, dünya çapında tədqiqatın təkmilləşdirilməsini təmin edir və elmi biliklərin yayılmasına təkan verir.

Xaləddin İbrahimli

*Siyasi tarix elmləri doktoru,
ictimai siyasi elmlər sahəsi üzrə professor,
Türkiyənin nüfuzlu Çag Universitetinin
Fən Ədəbiyyat fakultəsinin müəllimi*

Murad Koç

Professor, doktor,

Çağ Üniversitesinin

Sosyal Bilimler İstitütununun müdiri,

siyasi icmalçı

Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına
Dövlət Dəstəyi Agentliyi

"Qafqaz Araşdırmaları Mərkəzi"
İctimai Birliyi

MƏSULİYYƏTLİ VƏ KREATİV YANAŞAMA

Layihənin adı:

*"Gənc alim və tədqiqatçıların
fəaliyyətinin stimullaşdırılmasının
dəstəklənməsi təşəbbüsləri"*

